

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ



8'inci Toplantı

29 Mayıs 2019 Çarşamba



(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

Denizli Milletvekili Ahmet Yıldız ve 8 arkadaşının, gündemin 5'inci sırasındaki Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin (2/1582), gündemin 10'uncu sırasına alınmasına ve İç Tüzük'ün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturumda görüşülmesine ilişkin karar

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası

Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799)

2.- Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1595)

5.- Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801)

6.- Uluslararası Demiryolu Taşımalarına İlişkin Sözleşme (COTIF) Hakkında Kısmi Revizyonun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1544)

7.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1359)

8.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1592)

9.-Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772)

10.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582)

V.- KAPALI OTURUMLAR

A)KAPALI OTURUM

1.- İkinci Oturum kapalı

DIŐIŐLERİ KOMİSYONU

8'inci Toplantı

29 Mayıs 2019 arŐamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışişleri Komisyonu saat 11.03'de açılarak üç oturum yaptı

Birinci Oturum

Dışişleri Komisyonu Başkanı Volkan Bozkır, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin bir açıklama yaptı.

Denizli Milletvekili Ahmet Yıldız ve 8 arkadaşının, gündemin 5'inci sırasındaki Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İŞbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin (2/1582), gündemin 10'uncu sırasına alınmasına ve İç Tüzük'ün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturumda görüşülmesine ilişkin önergesi kabul edildi.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler ölleŐme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler ölleŐme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799),

Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İŞleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1595),

Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801),

Uluslararası Demiryolu Taşımalarına İlişkin Sözleşme (COTIF) Hakkında Kısmi Revizyonun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1544),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1359),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1592),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772),

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Saat 13.01'de kapalı oturuma geçildi.

İkinci Oturum

(Kapalıdır)

Üçüncü Oturum

(2/1582) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi kapalı oturumda yapılan görüşmelerinden sonra Üçüncü Oturumda oylanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 14.06'ta toplantıya son verildi.



29 Mayıs 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.03

BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YILDIZ (Denizli)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışişleri Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılıının 8’inci toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır’ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Bugün 10 uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin ilk sırasında, ülkemiz ile Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 tarihinde Bonn’da imzalanan Anlaşma’yı Değiştiren Protokol yer almaktadır.

Gündemimizin 2’nci sırasında, Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı’nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü’ne Yönelik Değişiklik (Kigali Değişikliği-2016) yer almaktadır.

Gündemimizin 3’üncü sırasında, ülkemiz ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma’yı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin 4’üncü sırasında, ülkemiz ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar bulunmaktadır.

5’inci olarak, ülkemiz ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma yer almaktadır.

Biraz sonra takdirlerinize sunacağım bir önergeyle bu maddenin son sıraya aktarılması ve bu konuyla ilgili görüşmelerin kapalı oturumda sürdürülmesini sizlerin onayına sunacağım.

Gündemin 6’ncı sırasında, Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye beyanlarla birlikte katılmamız yer alıyor.

7’nci olarak, Uluslararası Demiryolu Taşımalarına İlişkin Sözleşme (COTIF) hakkında Kısmi Revizyonu görüşmeyi planlıyoruz.

8’inci sırada, ülkemiz ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşması’nı ele alacağız.

9’uncu olarak, ülkemiz ile Arjantin Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması’nın görüşülmesini planlıyoruz.

Gündemimizin 10'uncu sırasında ise ülkemiz ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşma yer almaktadır.

Basın mensuplarına teşekkür ediyorum.

Gündemin maddelerine geçeceğiz.

III.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

Denizli Milletvekili Ahmet Yıldız ve 8 arkadaşının, gündemin 5'inci sırasındaki Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin (2/1582), gündemin 10'uncu sırasına alınmasına ve İç Tüzük'ün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturumda görüşülmesine ilişkin karar

BAŞKAN – Gündemin 1'inci maddesine geçmeden önce gündemimizin 5'inci maddesinde yer alan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var. Bunun gündemimizin 10'uncu sırasına alınması ve son olarak görüşülmesi ve teklifin görüşmelerinin kapalı oturum yapılarak gerçekleştirilmesine ilişkin bir adet önerge vardır.

Önergeyi okutup işleme alacağım.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Gündemin 5'inci sırasında yer alan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin gündemin 10'uncu sırasına alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 32'nci maddesine uygun olarak kapalı oturumda görüşülmesi hususunu arz ve teklif ederiz.

Ahmet Yıldız	Atilla Ödünç	Ali Şahin
Denizli	Bursa	Gaziantep
Niyazi Güneş	Mustafa Canbey	Ahmet Berat Çonkar
Karabük	Balıkesir	İstanbul
Ahmet Ünal Çeviköz	Volkan Bozkır	Ümit Özdağ
İstanbul	İstanbul	İstanbul

Gerekçe:

Önergeyle ülkemiz ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında imzalanan Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma'nın konusunun önemine binaen gündemin son sırasına alınarak görüşmelerinin kapalı oturumda daha ayrıntılı olarak ele alınması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda gündemde yer alan maddeler teselsül ettirilmiştir.

Gündemin 1'inci maddesine geçiyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 tarihinde Bonn'da İmzalan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1799) esas numaralı Kanun Teklifi 16 Nisan 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 8 Mayıs 2019 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Yavuz Selim Kiran'a veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi'ne, bildiğiniz gibi Türkiye 1998 yılında taraf oldu. Esasen 1994 yılında imzalamıştık ama dört yıl sonra buna taraf olduk. Hâlihazırda bu sözleşmeye de 190 ülke ve Avrupa Birliği taraf durumda. Bu anlaşmanın önemi: Tabii, dünyamızın içinden geçtiği sınamaların özellikle yeni nesil tehdit algılamalarında iklim değişikliğinin önemli bir yeri olduğu hepimizin malumu. Dolayısıyla bu sözleşmeye Türkiye'nin taraf olmasını önemsiyoruz. Bu sözleşmeyle küresel ölçekte çölleşmenin durumunu ortaya koymayı, çölleşmeyle mücadele konusunda iş birliğini ülkelerin geliştirmesini hedefliyoruz ve Türkiye'nin de bu anlamda öncü çabaları, bildiğiniz gibi bu sözleşme kapsamında 12'nci Taraflar Konferansı'na 2015 yılının Ekim ayında Ankara'da yaptığı ev sahipliğiyle perçinlenmiş durumdaydı. Bu ev sahipliği sırasında ülkemizin öncülüğüyle bir Ankara Girişimi de ortaya çıktı ve bu Ankara Girişimi kapsamında Türkiye 2019 yılı sonuna kadar, içinde bulunduğumuz yılın sonuna kadar birtakım faaliyetlerde bulunmayı taahhüt etti ve bu kapsamda 17 Haziran Dünya Çölleşmeyle Mücadele Günü etkinliğine de Ankara'da ev sahipliği yapmamız kararlaştırıldı.

Esasen burada söz konusu sözleşmenin, bu anlaşmanın Komisyonumuzda görüşülmesinin sebebi usule ilişkin bir görüşme. Zira bu anlaşma 2016 yılında Bonn'da imzalanmıştı ancak anlaşmada "imzayla yürürlüğe girer" şeklinde bir hüküm vardı ama daha sonra bu anlaşmanın imzayla değil, Mecliste görüşülerek hayata geçirilmesi noktasında geçtiğimiz yılın temmuz ayında yine Bonn'da yeni bir anlaşma ihdas edildi. Bugünkü görüşmemiz de bu anlaşmadaki bu usule ilişkin bir görüşme. O yüzden bu anlaşmanın bir an evvel yürürlüğe girerek Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadelede bu öncü ve kararlı tutumunun, samimi tutumunun daha da güçleneceğini, bu anlamda önemli bir mesaj olacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Tarım ve Orman Bakanlığı Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürü Doktor Ahmet İpek, söylemek istediğiniz, ilave edecek bir husus varsa buyurun.

ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE GENEL MÜDÜRÜ AHMET İPEK – Sayın Komisyon Başkanım, çok değerli Komisyon üyeleri, kıymetli vekillerimiz; ben de Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğümüz adına herkese saygılarımı ifade ediyorum.

Bakan Yardımcımızın da ifade ettiği üzere, 2016 yılında o zaman mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı müsteşarımız tarafından imzalanan anlaşma şu ana kadar Meclisten geçmemiştir. Tabii bu süreçte özellikle 19 Şubat 2018 tarihinde bunun 29’uncu maddesindeki “ tarafların yetkili temsilcileri tarafından imzalanmasıyla yürürlüğe girecek” kısmının çıkarılması istenmiştir. Bu kapsamda bizler de çalışmalarımızı yaptık. Bu süreç Dışişleri Bakanlığımızca birlikte yürütülmektedir. Bu ülkemiz için çok önemlidir. Özellikle Afrika’da ve Orta Asya’daki ülkeler için, Bakan Yardımcımız ifade etti, iklim değişikliğinin sebeplerinden olan arazi bozulumuyla ilgili Birleşmiş Milletler, Türkiye’yi, ülkemizi dünyada lider ülke göstermektedir. Bu kapsamda bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi Hükümetimiz açısından da çok olumlu olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz var mı?

Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Her şeyden önce Bakanlıklardan ve kurumlardan gelen temsilcileri saygıyla selamlıyorum.

Bu anlaşmayla ilgili bazı düşüncelerim var fakat bunları paylaşmadan evvel Dışişleri Komisyonu toplantısı sırasında bizi de aslında ilgilendirmesi gereken bir güncel konuyla ilgili düşüncemi özellikle burada bulunan hazırınla paylaşmak isterim.

Basında yer alan haberlerden ve Ankara Barosunun yapmış olduğu açıklamadan çok ciddi bir işkence durumuyla karşı karşıya olduğumuz anlaşılıyor. Söz konusu olan kişilerin de eski Dışişleri Bakanlığı çalışanları olduğu söyleniyor. Bu fevkalade önemli bir durum. Ben bu vesileyle işkenceyle ilgili olarak Anayasa’mızın ve temel bazı uluslararası anlaşmaların hükümlerini hatırlatmak istiyorum.

Anayasa’mızın 17’nci maddesinin üçüncü fıkrası “Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz. Kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.” der. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 3’üncü maddesi ise “Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabii tutulamaz.” der. İnsanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezaya karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin 1’inci maddesi şunu belirtiyor: “Sözleşme amaçlarına göre işkence terimi bir şahsa veya bir üçüncü şahsa, bu şahsın veya üçüncü şahsın işlediği veya işlediğinden şüphe edilen bir fiil sebebiyle cezalandırmak amacıyla bilgi veya itiraf elde etmek için veya ayırım gözetken herhangi bir sebep dolayısıyla bir kamu görevlisinin veya bu sıfatla hareket eden bir başka şahsın teşviki veya rızası veya muvafakatiyle uygulanan fiziki veya manevi ağır acı veya ızdırıp veren bir fiil anlamına gelir. Bu, yalnızca yasal müeyyidelerin uygulanmasından doğan, tabiatında olan veya arızı olarak usule gelen acı ve ızdırabı içermez. Bu madde konu hakkında daha geniş uygulama hükümleri ihtiva eden herhangi bir uluslararası belge veya millî mevzuata hâlel getirmez.”

Sayın Başkan, bunu özellikle şu açıdan dile getirdim: Söz konusu kişilerin daha önce Dışişleri Bakanlığı personeli olması bir emekli Dışişleri Bakanlığı mensubu olarak ve bugün burada Dışişleri Bakanlığı yetkilileri de bulunduğu için beni ve Komisyonumuzu doğrudan doğruya ilgilendiriyor ama

her şeyden evvel, herhangi bir belli kurumdan hareket etmiyorum, bir insan olarak ve 21'nci yüzyılda Türkiye Cumhuriyeti'nin gelmiş olduğu noktayı bu şekilde ibret verici olarak gözler önüne seren bu işkence olayını ve Ankara Barosunun açıklamasını dile getirmek istedim. Bu bir insanlık borcu olarak düşündüğüm bir davranış.

Teşekkür ederim.

Anlaşmayla ilgili görüşlerimi müsaade ederseniz, eğer sizin söyleyeceğiniz bir şey varsa...

BAŞKAN – Bununla ilgili... Sayın Çeviköz, işkence konusundaki hassasiyetiniz aslında tüm Türk vatandaşlarının, Türkiye Cumhuriyeti'nde mevcut bütün partilerin ortak endişesidir. Sadece sizin ifade ettiğiniz uluslararası anlaşmalar değil, Türkiye Cumhuriyeti Ceza Kanunu'nda da işkenceyle ilgili çok önemli değişiklikler yapılmıştır ve işkence yapan kişilerin suçlarının zaman aşımına uğramayacağı hükmü getirilmiştir ve bugüne kadar Türkiye Cumhuriyeti'nde bununla ilgili olarak çok sayıda kovuşturma yapılmış, işkence suçları cezalandırılmıştır. Dolayısıyla bir gazete haberinden yola çıkarak dile getirdiğiniz bu husus tabiatıyla incelenecektir. Konu zaten soru önergesi olarak Meclis gündemine taşınmıştır. Ancak "Dışişleri Bakanlığı eski mensupları" ifadesinden hareket ettiğinizi de burada bir hususu ekleyerek belirtmek istiyorum: "Dışişleri Bakanlığı eski mensupları" derken bunların Dışişleri Bakanlığına sızmış FETÖ'cü, FETÖ terör örgütü mensupları olduğunu da vurgulamakta yarar görüyorum. Bu kişiler Dışişleri Bakanlığına maalesef çeşitli şekillerde sızmış ve FETÖ terör örgütüyle irtibatları nedeniyle işlerine son verilmiş 300'e yakın eski Dışişleri Bakanlığı personeli var ama bunların işlerine son verilmesi, haklarında yargı yolunun sürmesi hiçbir şekilde işkence görmelerine yol açar görüşünü de paylaşmak doğru değildir. Bu mülahazalarla teşekkür ediyorum konuyu gündeme getirdiğiniz için. Zaten İnsan Hakları Komisyonu üyesi bir milletvekilimizin soru önergesi şeklinde Meclisimize intikal etmiştir, gerekli soruşturma yapılacaktır. Ama tekrar ederek söylüyorum, işkence bir suçtur, hiçbir şekilde Türkiye Cumhuriyeti'nde yer alması kabul edilemez ve Ceza Kanunu'muzda da bununla ilgili çok ağır müeyyideler, zaman aşımını kaldıran hususlar da vardır.

Teşekkür ederim.

Konuyla ilgili olarak söz alacaksınız buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir düzeltmeyi yanlış anlaşılmasın diye yapmak isterim. Ben bu müdahalemi aslında basından hareket ederek değil Ankara Barosunun açıklamasına dayanarak yaptım, onun da özellikle altını çizmek isterim.

Sayın Başkan, bu söz konusu anlaşma Türkiye'deki çölleşmeyle ilgili veriler dikkate alındığında hakikaten ilginç bir anlaşma çünkü hepimiz biliyoruz, özellikle Tarım Bakanlığı yetkilileri de, Türkiye yarı kurak bir ülke olarak tanınır ve çölleşme riskinin de aslında bizim ülkemizde çok yüksek olduğu bütün uluslararası belgelerde ve raporlarda mevcut. Neredeyse topraklarımızın yüzde 80'ine yakın bir bölümü çölleşme riskiyle karşı karşıya. Şimdi, bu olumsuz tabloya rağmen Ankara Girişimi'nin "Arka Plan, Gerekeç ve Esaslar" bölümünde şöyle bir ifade var: "Bu girişim Türkiye'nin arazi yönetimine ilişkin geçmiş tecrübesinden ve uygulamalarından çıkarılan dersleri dikkate alarak küresel kalkınma gündemine katkı sağlayacaktır." Geçmiş tecrübe ve uygulamalarımız aslında şu soruyu sormayı hak gösteriyor: Türkiye'yi bu uygulamalar ve tecrübeler çölleşme tehdidi altında olan bir ülke olmaktan kurtarabilmiş midir? Nasıl bir tecrübe edindik de biz bunu dünya küresel kalkınma gündemine katkı olarak getirebileceğiz? Bu anlaşmayla Ankara Girişimi uygulaması kapsamında dört yıllık bir dönem

için Türkiye'nin 5 milyon Amerikan doları tutarında bir katkıda bulunacağı söyleniyor. Acaba Ankara Girişimi'ne Türkiye'den başka maddi katkı sağlayan ülkeler hangileridir ve bunların katkıları ne kadardır?

Bir de 2016'da imzalanmıştı bu anlaşma ve 31 Aralık 2019'da sona erecek. Tabii, tarafların yükümlülüklerini yerine getirmelerine kadar anlaşma yürürlükte kalacaksa bu anlaşmanın bitiş tarihinin bugün gündemimize gelmesi bu anlaşmanın bitiş tarihinin fiilen uzatılması anlamına mı geliyor? Çünkü söz konusu anlaşmanın onay süresi tamamlanamadığına göre 2019 yılının sonuna kadar planlanan yükümlülüklerin nasıl yerine getireceği ortada kalmış durumda. Onun için bu soruları değerli yetkililere yöneltmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Şimdi, ben de aynı konularda bazı görüşlerimi dile getireceğim.

Öncelikle bu işkence iddiasını ben “tweet”lerde gördüm, onun üzerine yetkili bazı arkadaşlara sordum, “Mümkün değil.” cevabını aldım ama şimdi baro böyle bir açıklama yapmışsa hakikaten üzerine gitmek gerekir. İlgili arkadaşlardan... Acaba Bakanlığa intikal etmiş bir şey var mıdır, ben onu merak ediyorum.

İkinci konu, şimdi, bu çölleşme ve iklim değişikliği birbiriyle bağlantılı konular. Biz bu iklim değişikliğinde son yapılan Paris toplantısında cereyan eden müzakereler ve sonunda ortaya çıkan anlaşmayla ilgili özel bir durumdayız yani onaylamıyoruz ama çölleşmenin de bir kısmı erozyonlu araziyle bağlantılı ama önemli bir bölümü de iklim değişikliğiyle bağlantılı. Bizde ve dışarıda. Ben Doğu Afrika'da bir heyete başkanlık etmişim. Orada da artık iklim değişikliği nedeniyle ya sel ya kuraklık, çölleşmenin adı bu yani. Bunun da sebebi erozyonun yanı sıra esasen büyük ekonomik güçlerin sebep olduğu küresel ısınma ve iklim değişikliği. Muhtemelen bizdekinin de önemli bir sebebi o.

Ben de Çeviköz gibi merak ediyorum. Acaba bu ülkeler de, bu uluslararası kuruluşlara, bu uluslararası girişimlere ve bizdeki çölleşmeyle mücadelede katkıda bulunuyorlar mı ve biz bunu istiyor muyuz? Yani esas global ısınmaya sebep olan güçlerin katkıları nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Komisyon üyelerimizin çölleşme konusunda teknik birtakım maruzatları ve soruları oldu. Uygun görürseniz sayın genel müdürümüz onları cevaplar ama Sayın Denizli Milletvekilimizin “Bakanlığa intikal eden bu işkence iddialarıyla ilgili bir husus var mı?” sorusu oldu. Uygun görürseniz onu cevaplayabilirim.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Dün biz de basın ve Parlamentomuzda bir milletvekilinin bu iddiaları gündeme getirmesi üzerine tabii Emniyet yetkilileriyle hemen iletişime geçtik. Tabii sizin de vurguladığınız üzere burada bir bakanlığın öne çıkarılması... İşkence kime olursa olsun bizim kabul edebileceğimiz bir husus değildir ve bir soruşturmaya konu olan şahsın veya şahısların, bir grubun bir bakanlığın adı kullanılmak suretiyle etiketlenmesi de açıkçası Bakanlığımızı da töhmet altında bırakan bir şeydir. O yüzden biz bu iddiaların üzerine hemen Emniyet

makamlarımızla irtibata geçtik ve Emniyet Genel Müdürlüğümüz de bunun üzerine bir açıklama yaptı ve iddiaların doğru olmadığını beyan etti. Ben bunu özellikle vurgulamak istedim. Uygun görürseniz genel müdürümüz sorulara cevaben...

BAŞKAN – Sayın İpek, buyurun.

ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE GENEL MÜDÜRÜ AHMET İPEK – Efendim, sayın vekillerimize cevaben ben de özellikle bir yanlışı düzeltmek istiyorum.

Şimdi ÇEM Genel Müdürlüğümüz ile TÜBİTAK arasında yapılan bir proje kapsamında, çölleşme riski ve modellemesi projesi kapsamında ülkemizdeki çölleşme, “yüksek ve çok yüksek risk” oranı olan yüzde 22,5 alanımız var. Öyle yüzde 80 falan değil, yüzde 22,5 gibi. Bunun da genelde Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile Konya kapalı havzası olduğunu görüyoruz. Özellikle -tabii diğer vekilimiz de ifade ettiler- iklim değişikliğinin tetikleyici etkisiyle bunlar oluyor. Bunun yanına insan faaliyetleri de yanlışı uygulamalar da girince iklim değişikliğini tetikleyici etkisiyle tabii bu süreç bütün dünyada olduğu gibi bizde de etkisini gösteriyor. Tabii bu kapsamda bizim önceliklendirerek bu alanlarda çalışmalar yapmamız gerekiyor. Bunun için de özellikle taşra teşkilatı olan Orman Genel Müdürlüğü yıllardan beri ağaçlandırma ve erozyon kontrolü tedbirleriyle dünyada genellikle ilk üç sırada yer alıyor. Çin ve Hindistan’dan sonra ülkemiz genelde ağaçlandırma konusunda her yıl yaptığı çalışmalarla üçüncü sırada yer alıyor. Anlaşma metni de 2019 yılı sonu itibarıyla bitmiyor, iki taraf arasındaki projeler neticeleninceye kadar bu süreç devam edecek. Bu zaten anlaşma metninde de var, 6’ncı maddede bu şekilde de var efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Şahin, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de bu işkence konusuyla alakalı bir noktanın altını çizmek istedim. İşkence, AK PARTİ iktidarına kadar Batı’daki, Avrupa’daki, bütün uluslararası mecralarda Türkiye’ye yönelik eleştiriler söz konusu olduğunda ilk sırada yer alan bir mevzuymuş ve yoğun bir şekilde Türkiye işkence suçlamalarına bu mecralarda muhatap olurdu ama AK PARTİ iktidarıyla birlikte “İşkenceye sıfır tolerans.” politikasıyla işkence hem bu Batı’daki çok önemli uluslararası mecraların gündeminden çıkartılmış oldu hem de ülkemizin gündeminden çıkartılmış oldu açıkçası. İşkenceye her ne şekilde olursa olsun rıza göstermek, herhangi bir meyil kesinlikle kabul edilebilir bir durum değildir ancak şu konuda da endişem olduğunu söylemek zorundayım: Süregiden FETÖ’yle mücadele sürecinde bu işkence meselesi özellikle yürütülen FETÖ’yle mücadele sürecini zehirlemeye yönelik, itibarsızlaştırmaya yönelik bir olgu şeklinde kullanılmaya başlandı şeklinde de bir endişem var. İşkenceye –tekrar söylüyorum- sıfır tolerans. Hiçbir şeklin, hiçbir sureti hâline müsaade etmemiz, rıza göstermemiz mümkün olmamakla birlikte bunun bir algı politikası, yürütülen FETÖ’yle mücadele sürecine yönelik bir algı hâline geldiğini de görüyor gibiyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Hatimoğulları, buyurun.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Teşekkürler Başkan.

Değerli arkadaşlar, yine ben, işkenceyle ilgili bu gündem burada açıldığına göre sanırım birkaç şey eklemek gereği hissettim, öyle ifade edeyim. Şimdi, Ankara Barosunun açıklamış olduğu işkence için dün Genel Kurulda “Bu ülke çok demokratik bir ülkedir, işkence AKP döneminde ortadan kalkmıştır, bu tamamen algı yaratmadır.” biçiminde açıklamalar ve cevaplar aldık. Aynı şekilde şimdi Sayın Vekilimiz Ali Bey de aynı şeyi ifade etti. Aynı şey değerli arkadaşlar, Halfeti’de gerçekleşti.

Yine, Urfa Barosunun yapmış olduğu açıklamalar ve rapor ortada. Bunun yanı sıra görüntüler de ayan beyan ortada. Hem kolluk kuvvetlerinin işkence, sokak ortasında insanları ters kelepçeyle yere yatırma... Bütün bunlar belgeli ve fotoğraflı. Şimdi, ben, Sayın Başkanın ifadesini takdirle karşıladım. Bizim de beklentimiz şudur: Hükümetin yetkililerinin böyle bir açıklama yapması, bunun yanı sıra AKP'nin Genel Kuruldaki sıralarından bu açıklamanın gelmesi, yine bunun yanı sıra bunun üzerine gidilmesidir, sadece bu açıklamalarla yetinilmesi değildir. Oysa ki bizim aldığımız cevaplar bu konuyu gündeme getirdiğimizde: "Tamamen algı yaratılıyor." Ve yine burayı tenzih ederek söylüyorum yani "FETÖ'cüdür, işkenceyi hak eder." mantığı işleniyor. Bizim açımızdan kim olursa olsun ve ne olursa olsun hiçbir şekilde işkence asla kabul edilebilir bir şey değildir.

Şunu da ifade etmek isterim: Evet, AKP iktidara geldiği zamanlarda bu konuyla ilgili gözle görünür bir mücadele verdiğine bizler de tanız ama özellikle 15 Temmuz askerî darbe girişiminden sonra bu ülkede gerçekleşen rejim değişikliğiyle birlikte ne yazık ki bu ülke 90'lı yıllara döndü, ne yazık ki beyaz Renaultlar şimdi siyah minibüslere, daha modern minibüslere dönüştü. Bu konuyla ilgili de yetkilileri ben tekrar göreve çağırmak isterim. Bu konuda hepimizin sorumluluğu var. Bizlerin bu işi dile getirme ve gündemleştirme, yetkililerin de bu sorunun çözümü konusunda adım atma, sadece kamuoyuna "İşkence yoktur." gibi basitçe cevaplar vermek yerine, bugün saygın kurumlarımız olan baroların yaptığı açıklamalar dikkate alınıp esaslı bir incelemenin yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tekrar altını çizmek isterim, AK PARTİ iktidarı olarak bizim ortadan kaldırdığımız insanlık dışı uygulama yöntemlerinin tekrar AK PARTİ iktidarında gündeme getirilmesi, bu, kendi işkenceye bakış açımızdan kabul edilebilir bir durum değildir öncelikle. Türkiye'de işleyen çok ciddi bir hukuk sistemi vardır. Söz konusu barolar, tespit ettikleri işkence vakaları varsa eğer bunları çok hızlı bir şekilde -kendileri de zaten konuya oldukça vakıflar bu süreçlerle alakalı- suç duyurusunda bulunmak suretiyle muhakeme mecralarına rahatlıkla taşıyabilirler. O anlamda ben şu kaygımı tekrar dile getiriyorum: Evet, Türkiye'de FETÖ'yü özellikle yargılama süreçlerine yönelik işkence şemsiyesi altında ciddi bir koruma ve muhafaza girişiminin olduğunu, bu süreci itibarsızlaştırma sürecinin olduğunu gördüğümü bir kez daha belirtmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesi ile başlığında kanun yapım tekniğine uygunluk amacıyla değişiklik yapan bir önerge de vardır, birlikte okutup işleme alacağım.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
ÇÖLLEŞME İLE MÜCADELE SÖZLEŞMESİ SEKRETARYASI ARASINDA
ANKARA GİRİŞİMİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA İLE TÜRKİYE
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇÖLLEŞME İLE
MÜCADELE SÖZLEŞMESİ SEKRETARYASI ARASINDA ANKARA GİRİŞİMİNİN
UYGULANMASINA İLİŞKİN 4 NİSAN 2016 TARİHİNDE BONN'DA İMZALANAN
ANLAŞMAYI DEĞİŞTİREN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 4 Nisan 2016 tarihinde Bonn'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma” ile 9 Temmuz 2018 tarihinde Bonn'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanan Anlaşmayı Değiştiren Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1799) esas numaralı Kanun Teklifi'nin başlığında yer alan “anlaşma ile” ibaresinin “anlaşma ve”, 1'inci maddesinde yer alan “9 Temmuz” ibaresinden önce yer alan “ile” ibaresinin “ve” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mustafa Canbey
Balıkesir

Gereke:

Önergeyle anlaşmayla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sevk edilen kanun teklifinin kanun yapım tekniğine uygun olması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilen 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin diğer maddelerini okutuyorum.

Madde 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3 – Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1799) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır
İstanbul
Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

Tarım ve Orman Bakanlığı temsilcilerimize teşekkür ediyorum.

2.- Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896)

BAŞKAN - Gündemin 2'inci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1896) esas numaralı Kanun Teklifi 3 Nisan 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 15 Mayıs 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yine, bu anlaşma da iklim değişikliğiyle mücadelede Türkiye'nin hem ulusal hem uluslararası ölçekteki çabalarını taçlandıran bir anlaşma. Ozon tabakasını incelten maddelere dair Montreal Protokolü'nün esasen temel amacı ozon tabakasını incelten maddelerin üretim ve tüketimini kontrol altında tutmak için gerekli önlemlerin alınması ve nihai aşamada bu maddelerin üretim ve tüketiminin tamamen durdurulması. Bu kapsamda Montreal Protokolü'ne Türkiye 1991 yılında taraf oldu ve bu protokolde daha önce yapılan 4 değişikliği de kabul etti. Montreal Protokolü'ne ilişkin son değişiklik olan Kigali Değişikliği ise 10-15 Ekim 2016 tarihlerinde Kigali'de gerçekleşen ozon tabakasını incelten maddelere dair Montreal Protokolü Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda kabul edildi. Kigali Değişikliği'yle protokol metni altında listelenen, kontrol altına alınan maddeler ekine çok güçlü sera gazı etkisi bulunan florlu sera gazları da eklendi ve bunların tüketimlerinin belirli bir takvim çerçevesinde azaltılması hedeflendi. Bu değişiklik gereğince Montreal Protokolü'ne taraf ülkelerin bu florlu sera gazları kullanımlarını 2040 sonlarına kadar yüzde 80-yüzde 85 oranlarında azaltmaları gerekiyor. İlk azaltmanın gelişmiş ülkeler tarafından da 2019 yılında yapılması bekleniyor.

Türkiye bu anlaşma kapsamında gelişmiş ülkeler kategorisinde değil, gelişmekte olan ülkeler kategorisinde. Dolayısıyla bu noktada ülkemizin de birtakım yükümlülükleri bulunuyor. Ülkemizin, Kigali Değişikliği'nin onaylanmasıyla 2024 yılında florlu sera gazları tüketim seviyesinde durdurma yapması, 2029 yılında ise bu gazların tüketimini azaltmaya başlaması bekleniyor. Ayrıca bu değişikliğin onaylanmasıyla florlu sera gazları azaltma yükümlülüklerini yerine getirebilmesi için ülkemizde, Montreal Protokolü finansal mekanizması olan çok taraflı fon tarafından da finansal destek sağlanması öngörülüyor ve bu destek sağlanıyor hâlihazırda. Bu itibarla Montreal Protokolü'ne dair Kigali Değişikliği'nin onaylanması Türkiye'nin ozon tabakasının incelenmesinin ve iklim değişikliğinin engellenmesine yönelik uluslararası iş birliğine verdiği sürekli ve uyumlu katkının devamı açısından önem arz ediyor.

Az önce fondan bahsettim. Bu fon da tabii ülkemiz için önemli. Bu kapsamda ülkemize taahhüt edilen fonun miktarı yaklaşık 56 milyon dolar ve bunun yaklaşık 51 milyon doları da Türkiye'ye tahsis edilmiş durumda. Bu anlaşmanın onaylanmasıyla birlikte bu anlamdaki çabalarımız da yüce Meclisimiz tarafından taçlandırılmış olacak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız Genel Müdürü Mehralı Ecer, buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHRALİ ECER – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Komisyon üyelerimize de şahsım ve Bakanlığım adına saygılarımı sunuyorum.

Dışişleri Bakanlığımız, Sayın Bakanımızın söylediklerine ek, ilave olarak, Sayın Bakanım, Montreal Protokolü, dünyada uluslararası en başarılı çevre anlaşmalarından biri olarak gösteriliyor. Ülkemiz İklim Değişikliği Sözleşmesi'nin aksine bu sözleşmede, gelişmekte olan ülke ve Türkiye, 1996 yılında, 20'nci yılına özel, uygulamayı en iyi yapan örnek ülkelerden biri olarak gösterildi. Gelişmekte olan ülke kategorisinde olduğumuz için birtakım kazanımlarımız var. Gelişmiş ülkeler 2019'da bu florlu gazları, soğutucu gazları azaltmaya başlarken bize bir geçiş süresi, 2029'a kadar süre veriliyor ve hatta 2033 yılında bu değişikliğe taraf olmayan ülkelerle ilgili birtakım ticari kısıtlara da gidilebileceği müzakerelerde şu anda söyleniyor. Biz bunu, tabii, ülkemiz içinde de değerlendirdik ve sektörümüzde de birtakım toplantılar yaptık. Sektörümüz de açıkçası hazır bu konuda. Bu gazların zaten ülkemizde üretilmesi yasak, ithal ediliyor. Sektörümüzde de istişare ettik bu Kigali Değişikliği'ni, üç dört tane, hem Avrupa Birliği projemiz kapsamında hem de birtakım toplantılar vasıtasıyla. Sektörümüzün de hazır olduğunu bildirmek isterim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**YIRMİ SEKİZİNCİ TARAFLAR TOPLANTISI'NDA ÜZERİNDE
MUTABAKATA VARILAN MONTREAL PROTOKOLÜ'NE YÖNELİK DEĞİŞİKLİĞİN
(KİGALİ DEĞİŞİKLİĞİ-2016) ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (I) 10-15 Ekim 2016 tarihlerinde Kigali'de düzenlenen Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda üzerinde mutabakata varılan "Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişiklik (Kigali Değişikliği-2016)"in beyan ile onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (I) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (I) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1896) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyorum.

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590)

BAŞKAN - Gündemin 3'üncü maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1590) esas numaralı Kanun Teklifi 1 Şubat 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 27 Mart 2019 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hepimizin bildiği üzere Azerbaycan'la çok köklü bir iş birliğimiz mevcut, bir millet iki devlet anlayışıyla. Bu anlayışı her alanda somut kazanımlarla hayata geçirme noktasında ülkelerimiz ve ülkelerimizin Cumhurbaşkanlarının çok kararlı bir iradesi mevcut. Özellikle ekonomide, enerjide, son dönemde attığımız –TANAP ile STAR Rafinerisiyle- stratejik adımlar, keza ekonomide Türk yatırımcıların da Azerbaycan'da bugüne kadar üstlenmiş olduğu 11 milyar doların üzerindeki yatırım miktarı, Azerbaycan'la 3,5 milyar dolara varan ticaret hacmimiz bu anlamda önemli kazanımlara vesile olmuştur bu anlayışı somut anlamda hayata geçirme kararlılığı çerçevesinde. Tabii, ekonomide, enerjide, siyasette, her alanda hayata geçirdiğimiz bu adımları köklü bağlarla sahip olduğumuz kültürel alanda da her fırsatta hayata geçirmenin önemini vurguluyoruz. Bu kapsamda Yunus Emre Enstitümüzün kuruluşu, varlığı ve bugün dünyanın pek çok bölgesinde Türkiye'nin bayraktarlığını yapması yumuşak gücümüz açısından da çok önemli bir katkı sağlamıştır, sağlamaya da devam etmektedir. Azerbaycan'la da esasen Yunus Emre Kültür Merkezimizin bu ülkedeki varlığını biz çok önemsiyoruz. Bu anlaşma hayata geçmeden de esasen biz büyükelçiliğimize bağlı olarak Yunus Emre Kültür Merkezini 2012 yılında ihdas ettik Bakü'de ve 2012'den bu yana da çok önemli faaliyetlerde bulunuyor Yunus Emre Kültür Merkezimiz ve bu faaliyetlerin de her geçen gün daha da ilgi çektiğini, talep gördüğünü gözlemliyoruz, memnuniyetle müşahade ediyoruz. Merkezimiz 2016'da yeni binasına taşınmasıyla da bu faaliyetlerinin kapsamını ve derinliğini de geliştirme, derinleştirme imkânına sahip oldu. Şimdi bu anlaşmayla esasen ülkelerimiz arasında önemli bir eksikliği kapamış olup büyükelçiliğimize bağlı faaliyet gösteren bu merkezin ahdî statüsünün güçlendirilmesini sağlamış oluyoruz. Bu anlamda

Azerbaycan'la ilişkilerimiz... Dün de yine Azerbaycan Cumhuriyeti'nin 101'inci yıldönümüydü, onun üzerine denk gelmesi de anlamlı bir tevafuk oldu. Bu vesileyle bu anlaşmanın kabulü de Türkiye-Azerbaycan ilişkilerine yapılmış bir katkı olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Profesör Doktor Şeref Ateş.

Hocam, buyurun.

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ BAŞKANI PROF. DR. ŞEREF ATEŞ – Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyeleri; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Yunus Emre Enstitüsü olarak, Sayın Bakan Yardımcımızın ifade ettiği gibi, 2012 yılının sonundan beri Azerbaycan'da faaliyetlerimizi yürütüyoruz ve oldukça farklı alanlarda Türk halkı ile Azerbaycan halkı arasında ilişki kurma konusunda, gerek dil öğretimi gerek kültür sanat faaliyetleri gerek üniversitelerle iş birliği konusunda çok ciddi çalışmalarımız var. Bu anlaşmayla birlikte Azerbaycan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin kültürel anlamda gelişmesine bir ivme kazandıracağı kanaatindeyiz. Onun için de bu anlaşmanın imzalanması Yunus Emre Enstitüsünün bundan sonraki faaliyetleri açısından da önem arz etmektedir.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim. Sayın Yunus Emre Enstitüsü Başkanına da çok teşekkür ederim.

Tabii, konu Azerbaycan olunca herhangi bir şekilde insanın aklına itiraz gelmiyor. Türkiye ile Azerbaycan arasındaki kültürel ilişkilerin elbette daha da derinleştirilmesi ve bu konuda eğer Yunus Emre Enstitüsü bir rol oynayabilecekse bu rolün de böyle bir anlaşmayla pekiştirilmesi fevkalade uygundur ancak esasta bazı sıkıntılarımız var. Çünkü biliyorsunuz, Yunus Emre Enstitüsünün kuruluşuyla ilgili Yunus Emre Vakfı Kanunu'nda değişiklikler yapılması gerekiyordu, Sayın Başkan da Yunus Emre Enstitüsüyle ilgili benzeri kültür anlaşmalarının imzalandığı bir başka Dışişleri Komisyonu toplantısında bu düzeltmelerin yapılacağını ve bunun için çalışmalar yapıldığını dile getirmişti. Henüz böyle bir gelişme olduğu hakkında bir bilgi ulaşmadı bize. Şunu demek istiyorum: Biz başından beri Yunus Emre Vakfının kuruluşundan bu yana hep iktidarın güdümünde faaliyet verdiğini dile getirdik. Neden böyle diyoruz? Şundan dolayı diyoruz: Yunus Emre Vakfı Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (a) fıkrasında “Vakıf aşağıdaki organlardan oluşur” diyor ve müteveli heyetini tarif ediyor. Müteveli heyet vakfın karar organı ve müteveli heyette Kültür ve Turizm Bakanı Başkan, Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı, Maliye Bakanlığı Müsteşarı, Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı heyetin tabii üyeleri. Bir kere, müsteşarlık makamları kalktı. Dolayısıyla bu kanundaki düzeltme ve vakıfa ilgili kuruluş kanunundaki düzeltme yapılmadan Yunus Emre Enstitüsüne bu şekilde görev verilmesini ve bunun gibi birçok anlaşmanın gündemimize gelmesine biz bir anlam veremiyoruz. Değişiklik yapıldığı zaman da açıkçası bizim ileri sürdüğümüz düşünce iktidarın güdümünde faaliyet olmak olduğuna göre, müsteşarların yerine de söz konusu bakanlıkların bakan yardımcılarını görmek istemiyoruz. Gerçekten adil ve iktidarın güdümünde olmayan bir müteveli heyeti yapısının ortaya çıkmasını arzu ediyoruz. Onun için, biz bu tür anlaşmalara daha evvel muhalefet şerhi koymuştuk ve anlaşmaların Yunus Emre Vakfı Kanunu'ndaki gerekli değişiklik yapılmadıkça ve bizi rahatsız eden bu izlenim de ortadan kalkmadıkça tarafımızdan onaylanması mümkün değildir. Bu anlaşmayla ilgili tutumumuz da böyledir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Hatımoğulları, buyurun.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bu konuyla ilgili bizim de muhalefet şerhimiz olacak. Bundaki en temel yaklaşımımız, Türkiye’de 72 millet yaşıyor ve salt bir kimlik üzerinden uluslararası bir çalışmanın yapılıyor olmasını biz yetersiz buluyoruz. 2017’de yapılan düzenlemeyle Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı bünyesine alınan Yunus Emre Enstitüsü ve Vakfının yurt dışındaki ülkelerde sadece Türkçe öğretmeyi ve sadece Türk kültürünü tanıtmayı amaçladığını bilmekteyiz. 46 ülkede 58 kültür merkezine sahip olan Yunus Emre Enstitüsü, 82 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının bütçesiyle sadece Türkçe eğitim ve Türk kültürünün tanıtımını yapmaktadır. Mevcut iktidarın sosyal, kültürel ve siyasi çalışmalarının yansımalarına katkı sağlamaktadır. Hâlbuki bu ülkede tek dil yoktur, tek millet yoktur, en fazla övüneceğimiz şey rengârenk bir halklar bahçesi olmasıdır ve bütün bu renklerin gerek yurt içinde gerek yurt dışında yansıtılması gerektiğini düşünmekteyiz. Dolayısıyla Yunus Emre Enstitüsü yapı olarak Türkiye’nin tanıtımını yansıtmamaktadır, gerçekliğini yansıtmamaktadır bu hâliyle. İktidar Japonya’da Tokyo Üniversitesinde Kürtçe dil eğitimine Dışişleri Bakanlığı nezdinde engelleyici bir tutum geliştirmişti. İktidarın tekçi yaklaşımına bizim bu anlamıyla onay vermemiz mümkün değildir. Ayrıca, iktidarın bakış açısını yansıtan faaliyetlerin 82 milyon vatandaşın hakkı olan kamu bütçesinden sağlanmasını da doğru bulmuyoruz. Gerek benim siyasi bilincim gerekse evrensel değerlere olan inancım gerekse bu ülkenin bir vatandaşı olan bir Arap Alevi olarak da bunu ifade etmek istediğimi belirtmek isterim.

BAŞKAN – Sayın Canbey, buyurun.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Dün Azerbaycan’ın 101’inci kuruluş yıldönümüydü. Ben bu vesileyle dost ve kardeş ülke Azerbaycan’ın 101’inci kuruluş yıldönümünü tebrik ediyorum. “İki devlet, tek millet” anlayışıyla devam eden ilişkilerimizin de geliştirilmesinin anlamlı olduğunu düşünüyorum. Dışişleri Bakanlığımızın yaptığı bu çalışmanın, Yunus Emre Enstitüsünün yaptığı bu çalışmanın dünyada birçok kardeş ülkeyle yapıldığını ve yapılmasının da anlamlı olduğunu düşünüyorum. İnşallah önümüzdeki dönemde bu anlaşmaların ve bu çalışmaların devamının da önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Söz almak isteyen başka üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAIJAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA KÜLTÜR MERKEZLERİNİN KURULUŞU, İŞLEYİŞİ VE FAALİYETLERİ
HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 25 Nisan 2018 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (I) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1799) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

Yunus Emre Enstitüsü Başkanına teşekkür ediyoruz.

4- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1595)

BAŞKAN - Gündemin 4'üncü maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1595) esas numaralı Kanun Teklifi 7 Şubat 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 27 Mart 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, ilk sözü veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yine bu anlaşma da Azerbaycan'la ilişkilerimizde bir eksikliği kapatmak üzere hayata geçirilmiş ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın Aliyev'in 2016 tarihinde ülkemizi ziyareti sırasında imzalanmış bir anlaşma. Anlaşma uyarınca ülkemizde ve Azerbaycan'da turistik olarak bulunan veya ticari olarak transit geçiş yapan ticari araç sürücülerinin sürücü belgelerinin karşılıklı olarak tanınmasıyla taraf ülkelerden birinde yasal olarak ikamet eden şahısların usulüne uygun olarak aldıkları sürücü belgelerinin diğer ülkede herhangi bir sınava tabi olmaksızın tebdil edilebilmesini hedefliyor. Bu çerçevede, sürücü belgesi hamilleri ikamet ettikleri ülke mevzuatına uygun olarak edindikleri sürücü belgesinin tebdilini diğer ülke mevzuatının gerektirebileceği fiziki ve akli yeterliliğe ilişkin, sağlık kurumlarının düzenleyeceği belgeler ile değişim ücret bedellerinin karşılanması koşuluyla gerçekleştirebileceklerdir. Anlaşma kapsamında sürücü belgelerinin tanınması veya değişimi yasal ikamet şartına bağlıdır ve ülkemizde veya Azerbaycan'da ikamet eden şahısların günlük yaşantılarını kolaylaştıracağı gibi, ülkemiz ve

Azerbaycan arasındaki yakın iş birliğinin de önemli bir ifadesi olacaktır. O yüzden şu an Azerbaycan’da da iç onay süreci devam ediyor ama biz bunu bir an evvel bitirmek istiyoruz ki ilişkilerimizde bu kadar köklü bir iş birliğini paylaştığımız müttefikimiz ve dost ve kardeş ülke Azerbaycan’la bu anlamdaki önemli bir eksikliği de gidermek istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İçişleri Bakanlığımız Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürü Hüseyin Engin Sarıbrahim, buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Sayın Başkanım, saygıdeğer üyelerimiz; dost ve kardeş Azerbaycan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında ikili protokol yoluyla karşılıklı sürücü belgelerinin tebdil edilmesindeki amaç, daha evvel Kıbrıs görüşmelerinde ifade ettiğimiz gibi biraz daha farklı bir durum ortaya koyuyoruz. Burada iki ülke de Karayolu Trafik Konvansiyonu’na üye fakat konvansiyonun bizim yönetmelik gereği sadece B sınıfı ve B sınıfı BE dediğimiz araçlara kadar ehliyeti tebdil edebilmeye ilişkin bir yetkisi var. Burada diğer sınıflarda olan ehliyetlerin de iki ülke vatandaşları arasında tebdil edilmesi, değiştirilmesi, dönüştürülmesi amaçlanıyor. Çok özet bir şekilde, iki ülkenin vatandaşları da bu ticari mahiyette alacakları ehliyetleri karşılıklı olarak, Sayın Bakanımızın ifade ettiği gibi, harç ve diğer yükümlülükleri yerine getirdikten sonra değiştirebilecek noktaya geleceğiz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyelerimiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SÜRÜCÜ BELGELERİNİN KARŞILIKLI TANINMASI VE TEBDİLİNE
İLİŞKİN ANLAŞMA VE ANLAŞMADA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR NOTALARIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 15 Mart 2016 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma” ve Anlaşma’da değişiklik yapılmasına dair “Notalar”ın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1595) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00'ye kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

İçişleri Bakanlığımız temsilcisine teşekkür ediyorum.

5.- Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801)

BAŞKAN – Gündemin 5'nci maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un, Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1801) esas numaralı Kanun Teklifi 18 Nisan 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 8 Mayıs 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri; bildiğimiz gibi ülkemiz Uluslararası Atom Enerjisi Ajansına 1957 yılında üye olan ilk grup ülkelerden. Özellikle son dönemde nükleer enerjide kaydettiğimiz gelişmeler ve bu anlamdaki yatırımlarımızı artırma noktasındaki irademiz kapsamında Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı ile ilişkilerimizi de daha ileriye taşımayı hedefliyoruz.

Kullanılmış Yakıt Yönetimi Güvenliği ve Radyoaktif Atık Yönetimi Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşme yoluyla kullanılmış yakıt ve radyoaktif atık yönetiminin bütün aşamalarında bireylerin, toplumun ve çevrenin olası radyolojik tehlikelere karşı korunmasını temin etmek için uygun tedbirlerin alınması, radyolojik sonuçları olabilecek kazaların önlenmesi ve -Allah muhafaza- bu kazaların olması hâlinde olası radyolojik sonuçların hafifletilmesi hedefleniyor.

Bu sözleşmeye katılımımızın uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı zattalınızın de bahsettiği gibi 2015 yılında Komisyondan geçmiş ancak Genel Kurul aşamasına gelmeden süreç durmuştu. Şimdi, bu kapsamda, Komisyonumuzun bu gündeminde ele alınmak suretiyle, daha sonra da Genel Kurul aşamasında kabul edilmesiyle ülkemiz sözleşmeye taraf olacak ve böylece bu alandaki çalışmalara ilişkin tecrübeli ülkelerden görüş alabileceğimiz ve fikir alışverişinde bulunabileceğimiz uluslararası bir platforma da katılım imkânı elde etmiş olacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız Genel Müdürü Tuğrul Çağrı Cinkara, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI NÜKLEER ENERJİ VE ULUSLARASI PROJELER GENEL MÜDÜR VEKİLİ TUĞRUL ÇAĞRI CİNKARA – Dışişleri Komisyonu Sayın Başkanı, Sayın Bakanım ve Komisyon üyeleri değerli vekillerimiz; hepinizi Bakanlığım ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Bahsi geçen birleşik sözleşme hâlihazırda yürürlükte olan ve radyoaktif atık yönetimine ilişkin ülkelerce kabul edilmiş ilk ve en önemli uluslararası enstrümandır. Sözleşme Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının nükleer güvenlik ilkelerine dayanmakta ve bu ilkelerin uygulanmasını teşvik etmektedir. Temel olarak amacı nükleer santrali olsun ya da olmasın ülkesinde nükleer enerji alanında faaliyet gösteren ülkeler için radyoaktif atık yönetiminde en üst seviyede nükleer güvenliği sağlamayı amaç edinmektedir.

Birleşik sözleşme 1994 yılında hâlihazırda taraf olduğumuz ve gereklerini yerine getirdiğimiz Nükleer Güvenlik Konvansiyonu’nun kardeş konvansiyonu olarak literatürde geçmektedir. Bu anlamda içeriği teşvik edici bir konvansiyondur.

Önem olarak, anlaşmanın önemini Sayın Bakan Yardımcımız dile getirdiler. Bu sözleşmeye katılmakla birlikte bu konuyla ilgili uluslararası platforma katılma imkânı, güvenliğinden şüphe duyduğumuz ülkeleri sorgulama, onlarla ilgili zafiyetleri uluslararası gündeme getirme fırsatını da bulmuş olacağız ek olarak. Hâlihazırda zaten buradaki güvenlik standartlarını kendi iç hukukumuzla aktarmış durumdayız. Bu anlamda bu anlaşmanın onaylanmasıyla birlikte iç mevzuatımızda bir değişiklik öngörmüyoruz. Malumlarınız olduğu üzere 2008 yılından beri bu sözleşme müteaddit defalar Komisyonumuza, Genel Kurulumuza gelmezden evvel iptal edildi yoğun gündem sebebiyle. Özetle Bakanlık olarak bu anlaşmanın ülkemizin menfaatlerine olduğunu, olacağını ifade etmek isterim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcisine de teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, bu nükleer enerji konusu bizim üzerinde çok duyarlı bir şekilde durduğumuz bir konu. Biliyorsunuz, Türkiye yavaş yavaş nükleer enerjiyle ilgili adımlarını atıyor. Örneğin Akkuyu santralının inşaatı söz konusu, başka birtakım ihalelerden söz ediliyor ve Türkiye’nin de aşağı yukarı önümüzdeki beş sene içinde enerji üretiminin önemli bir kısmını, zannediyorum yüzde 10’a yakını nükleer enerjiyle sağlayacağı şeklinde bir hesaplama var.

Şimdi, bu anlaşma 1997 yılında imzaya açıldı ve 2011 yılında yürürlüğe girdi bu sözleşme. Dolayısıyla Türkiye’de de nükleer düzenleyici sistemin ana unsurlarından birisi olacak biz onayladığımız zaman. Ancak genel gerekçe bölümünün (d) ve (e) maddeleri dikkati çekiyor. (d) maddesinde deniyor ki: “Radyoaktif atıkların ortaya çıktığı ülkede bertaraf edilmesinin gerekli olduğu ancak bazı durumlarda, özellikle birkaç ülke tarafından ortak yürütülen projeler kapsamında ortaya çıkan atıkların bu ülkelerle anlaşma yapıldığı takdirde atığın ortaya çıktığı ülke dışındaki diğer ülkelere de bertaraf edilebileceği,” (e) maddesinde de “Kullanılmış yakıt ve radyoaktif atıkların sözleşmeye uygun bir şekilde idari,

teknik ve düzenleyici altyapısı mevcut olan ülkelere gönderilebileceği, eğer taşıma tamamlanamaz ise gönderici ülkenin radyoaktif atık ve kullanılmış yakıtların yeniden ülkesine alınması için gerekli adımları atması gerektiği,”

Şimdi, bu kapsamda başka ülkelerce kullanılmış yakıtların ve radyoaktif atıkların Türkiye’ye nakli de mümkün hâle gelecektir, bu şekilde yorumlanabilir. Türkiye bu yakıtların 2 ülke arasındaki transferi esnasında geçiş ülkesi de olabilir. Bu hususlar açıkçası bizim ülkemizin güvenliği açısından önemli bir risk yaratıyor diye düşünüyoruz.

28’inci maddenin (2)’nci fıkrasında yer alan kapalı kaynaklarla ilgili ifade ise yeterince açık değil. Burada da Türkiye’nin başka ülkeler tarafından kullanılmış radyoaktif maddeleri alması söz konusu olabilir şeklinde bir endişemiz var. Deniyor ki orada 28’in (2)’sinde: “Her akit taraf eğer ulusal kanunları çerçevesinde kullanılmış kapalı kaynakları alma ve sahip olmaya yetkin bir üretime iade edilmesini kabul ediyorsa kapalı kaynakların yeniden ülkeye girmesine izin verecektir.”

Şimdi, biz nükleer enerji ligine yeni girmeye çalışan bir ülkeyiz. Bu açıdan hele özellikle radyoaktif atığın söz konusu olduğu durumlarda biraz hassas davranmamız gerekiyor. Örneğin şunu biliyoruz: Nükleer atıkların seyretilmiş uranyum mermisi yapımında kullanıldığı hemen hemen herkesin malumu, bununla ilgilenen herkes bu bilgiye sahip. Çevreye ve insan yaşamına çok uzun yıllar boyunca –çünkü yarı ömrü fevkalade uzun- zarar veren bu mermiler son yıllarda Irak ve Suriye’de kullanılmış. Dolayısıyla bu sözleşme nükleer ve radyoaktif atıkların seyretilmiş uranyum mermisi yapımında kullanımının önüne geçiyor mu? Bu sözleşme kapsamına bakıldığında, elbette Türkiye mademki böyle bir sözleşmeyi imzalıyor, o zaman kendi ülkesinde de yani bizim kendi ülkemizde de yakıt idaresi tesisleri ve radyoaktif atık idaresi tesislerinin olması gerekir. Bu tesisler hangileridir? Nerede vardır, kaç tane vardır, yeterli midir? Türkiye bu sözleşmenin gereklerini yerine getirmek için kurulacak düzenleyici kurumda –ki madde 20 onu ifade ediyor- çalışacak yetkinlikte personele sahip midir? Yoksa bu personelin yetiştirilmesi için belli bir eğitim programı mı başlatılmıştır ya da başlatılacaktır? Hangi adımlar atılmaktadır?

Yine bu sözleşmenin amaç ve kapsamıyla ilişkili olabilecek Akkuyu Nükleer Santrali dışında başka bir tesis var mıdır? Yani biliyoruz başka santraller yapılması dile getiriliyor ama ille de santral olması söz konusu değil. Acaba bu tür bir anlaşmanın kapsamına girebilecek Türkiye’de şu anda mevcut başka tesis var mıdır? Bütün bu soruları sordüğümüzde biz bu anlaşmanın aslında gereken hazırlık yapılmadan imzalanmaya hazırlanan bir anlaşma olduğunu düşünüyoruz. Daha önce Akkuyu Nükleer Santrali’ne ilişkin 23’üncü Dönemdeki milletvekillerimizin de endişeleri ve şerhleri vardı. Hele Akkuyu Santrali’yle ilgili olarak o kadar çok duyum var ki orada yaşanan sorunlarla ilgili olarak. O bakımdan, bizim bu anlaşmayla ilgili bir muhalefet şerhimiz olacak. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu konuda Sayın Kıran, siz mi cevap verirsiniz yoksa Enerji Bakanlığı mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Başkanım, uygun görürseniz kısa, ilkesel düzeyde Sayın Büyükelçi Çeviköz’ün sorularına cevaben... Öncelikle atık konusunda (d) ve (e) bentlerine atıfla birtakım kaygıları olduğunu ifade etti. Burada, tabii, Türkiye’nin başka bir ülkenin atığını alması asla söz konusu olmaz, olamaz. Bu noktada biz nükleer enerjiyi kullanmaya başladığımızda buradan kasıt Türkiye’nin kendi atıklarını imha etmesidir. Öte yandan uranyum silahı konusunda bu anlaşmanın... Tabii, Türkiye’nin durduğu nokta çok net. Uluslararası anlaşma ve sözleşmelerin de gerektirdiği gibi nükleer enerjinin barışçıl yollarla kullanılması esas. Bunun herhangi

bir silah veya savaş unsuru olarak kullanılması bizim tarafımızdan anlaşmanın da öngördüğü bir husus değil, bizim için de kabul edilebilir değil. Bu hususları özellikle vurgulamak istedim. Diğer hususlarda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın temsilcisi izahatta bulunmak isteyebilir.

BAŞKAN – Sayın Cinkara, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI NÜKLEER ENERJİ VE ULUSLARARASI PROJELER GENEL MÜDÜR VEKİLİ TUĞRUL ÇAĞRI CİNKARA – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz yıl temmuz ayında çıkan 702 no.lu KHK kapsamında radyoaktif atıklarla ilgili düzenlemeler o bölümde de yer alıyordu O bölümdeki ilgili maddeyi daha sonra da size iletebilirim. Orada herhangi bir radyoaktif maddenin yurt dışından ülkemize ithalatı şu anda yasaklanmış durumda. Daha öncesinde de bu böyleydi. Şu andaki düzenleme de bununla çelişmiyor. Herhangi bir radyoaktif maddenin ülkemize gelmesi, ülkemizde bulundurulması söz konusu değil efendim.

28’inci maddedeki kapalı kaynaklarla ilgili olarak şunu ifade etmek isterim.

Normalde kapalı kaynaklar herhangi bir ülkeye ithal edildiği zaman normal usul şudur: O kaynakla işiniz bittikten sonra tekrar orijinal ülkeye dönmesi esastır fakat dönemediği durumlarda da biz bunları -zaten düşük seviyede atıklar bunlar- Çekmece Nükleer Araştırma Merkezimizde güvenli ve emniyetli bir şekilde tutuyoruz, depoluyoruz.

Seyreltilmiş uranyum mermileri bu anlaşma kapsamında ele alınmıyor. Buradaki anlaşmanın kapsamı zaten sivil amaçlı faaliyetler sonucu açığa çıkan radyoaktif atıklar. Bu, Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Anlaşması kapsamında zaten değerlendiriliyor. Ülkemiz buna 1960 yılından beri taraftır. Böyle bir faaliyet, ülkemizde yürütülen nükleer faaliyetlerde böyle bir durum söz konusu değildir. Tamamen barışçıl amaçlarla faaliyetlerimizi yürütmekteyiz.

“Ülkemizde bir tesis var mıdır bu anlaşma kapsamında?” sorusuna cevaben de... Ülkemizde hâlihazırda bir bertaraf tesisi değil, yani nihai olarak bertaraf ettiğimiz bir tesis bulunmamakta fakat bertaraf öncesi geçici depolama yaptığımız, radyoaktif atıkları güvenli ve emniyetli şekilde depoladığımız bir tesis var. Bu tesisin kanun değişikliğinden evvelki adı Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkeziydi. Burada radyoaktif atık birimi vardı. Şu andaki adı Radyoaktif Atık Üretim Dairesi Başkanlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu bünyesinde. Orası bu anlaşma kapsamında faaliyetlerimizi yürüteceğimiz -eğer anlaşma onaylarsa Meclisimizden- raporlamalar kısmında sunacağımız tesislerden bir tanesi.

“Yetkin personel var mıdır düzenleme denetleme kurumlarında?” sorusuna cevaben de... Yetkin personelimiz vardır, personelimiz yetkindir. Bu lisanslama faaliyetleri olsun, diğer faaliyetler olsun, tamamen bizim kendi Nükleer Düzenleme Kurumumuz kapsamındaki personeller tarafından yapılmaktadır. İhtiyaç olduğu hâlde -geçmişte de oldu- Çek bir firmadan lisanslama faaliyetlerinde destek alınmak kaydıyla... Ki bu dünyada yapılan bir uygulamadır, teknik destek organizasyonu, “technical support organization” diye geçer. Bu tür yerlerden destekler alınabilmektedir.

Bu personel sayısının geliştirilmesiyle ilgili, hâlihazırda Millî Eğitim Bakanlığımız bünyesinde yurt dışında yüksek lisans ve doktora gönderilen öğrenciler kapsamında 2016 yılından beri yaklaşık 200’e yakın personel öğrencimizi yurt dışına gönderme niyetiyle seçmiş durumdayız. Onların üniversitelerden kabul alıp eğitimlerini tamamlayıp tekrar ülkemize dönmesi noktasında çalışmalar mevcut.

Onun dışında Akkuyu tesisi dışındaki tesisi söyledim zaten efendim.

“Gereken hazırlık yapılmadı.” diye bir şeyiniz var, takdirinizdir. Biz 702 no.lu –bahsettiğim gibi-KHK’de, 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde kurumlarımızla ilgili altyapılarımızı şu anda tamamlamış durumdayız. Sunumum sırasında bahsettiğim gibi, bu anlaşmanın Mecliste onaylanması hâlinde iç mevzuatımızda herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek olmayacak derecede şu anda hazırız. Bu anlaşmanın ötesinde, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu çerçevesinde, Avrupa Birliği Atom Enerjisi Komisyonunun 2011 Direktifi kapsamına da uygun şekilde biz gerekli yasal düzenlemelerimizi geçtiğimiz yıl tamamladık. O kapsamda biz hazırlıklarımızın tamamlandığını düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Sağ olun.

Sayın Başkanım, şimdi ben de buradan devam etmek istiyorum, hakikaten Komisyonumuzun bilgilenmesi önemli.

Şimdi, bu Washington’daki nükleer güvenlik zirvesinde gördüm ki bu radyasyon hayatımızın her alanında. Şimdi, radyoaktif atık ithal edilemez şeyinizi çok önemsiyorum, hakikaten öyle olmalı fakat gene anlattığımızdan anlaşılıyor ki kendi atıklarımızı da bertaraf etmeden bir şekilde depoluyoruz. Şimdi, hem bu konuda hem de ithalat konusunda dikkatli olmak lazım Sayın Başkanım çünkü nükleer güvenlik deyince biz hep silah ve nükleer santral atığı diye düşünürdük, meğer tıbbi cihazlar dâhil birçok alandan radyoaktif atık çıktığını anlıyoruz. Dolayısıyla ithalatta hakikaten dikkatli olmak lazım.

Bu noktadan hareketle, esas merak ettiğim konu, bulunduğumuz beyan, Montrö ve Boğazlar Tüzüğü’yle alakalı, onun içeriği orada yazmıyor, ne yapıyoruz? Yani biz imzalarken bu beyanla imzalamışız ama biz hep ticari gemi, savaş gemisi ayrımını Montrö’de biliyoruz. Bunu bilmiyordum. Bu konuda aydınlatırsanız seviniriz, radyoaktif bir atık boğazlarımızdan geçmek isterse ne yapıyoruz?

BAŞKAN – Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, bu beyanı özellikle anlaşma kapsamında vurguluyoruz. Zira Güney Kıbrıs Rum Yönetimi bu sözleşmenin taraflarından biri. Dolayısıyla bu ülkenin sözde –tırnak içerisinde- Kıbrıs cumhuriyetini temsil etme iddiasının kabul edilmediği ve Türkiye’nin bu sözleşme çerçevesinde sözde Kıbrıs cumhuriyeti makamları veya kurumlarıyla herhangi bir ilişkiye girme yükümlülüğü olmadığına dair bu çekincemizi özellikle kayda geçirmek durumundayız. Öte yandan, tabii, ülkemizin Türk Boğazları Deniz Trafik Düzeni Tüzüğü çerçevesindeki uygulamasına da hâlel getirmemesi gerekiyor. Bu kapsamda da bu beyanı özellikle vurguladık.

Bildiğimiz gibi Montrö Sözleşmesi’yle bu Boğazlar Tüzüğü kapsamındaki uygulamamıza gönderme yapan bu beyanla, esasen 1936 tarihli Montrö Sözleşmesi Türk boğazlarından geçişte “geçiş serbestisi” ilkesinin de suistimal edilmemesini hedefliyoruz. Kesinlikle bu geçiş serbestisi ilkesi asla kuralsız veya düzensiz bir geçiş anlamına gelmemeli, bu şekilde anlaşılmalıdır. O yüzden, bu beyanımızı özellikle vurguluyoruz. Biz esasen bu Türk Boğazları Deniz Trafik Düzeni Tüzüğü’nü 1998’den beri de uyguluyoruz. Ama bu sözleşme kapsamında yani Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşme’ye taraf olurken bu, ülkemizin boğazlardaki düzenleyici yetkisine hâlel getirilmemesi noktasında bu beyanı anlaşma ekinde vurgulayarak bu konudaki kaygıları da esasen bertaraf etmiş oluyoruz.

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

KULLANILMIŞ YAKIT İDARESİNİN VE RADYOAKTİF ATIK İDARESİNİN GÜVENLİĞİ ÜZERİNE BİRLEŞİK SÖZLEŞMEYE TÜRKİYE CUMHURİYETİ’NİN BEYANLARLA BİRLİKTE KATILMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) “Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşme”ye Türkiye Cumhuriyeti’nin beyanlarla birlikte katılması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1801) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00’ye kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Gündemin 6’ncı maddesine geçiyorum.

6.- Uluslararası Demiryolu Taşımlarına İlişkin Sözleşme (COTIF) Hakkında Kısmi Revizyonun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1544)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın; Uluslararası Demiryolu Taşımlarına İlişkin Sözleşme (COTIF) Hakkında Kısmi Revizyonun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1544) esas numaralı Kanun Teklifi 17 Ocak 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 25 Ocak 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Uluslararası Demiryolu Taşımlarına İlişkin Sözleşme yani COTIF olarak bilinen bu sözleşme 9 Mayıs 1980 tarihinde kabul edilmişti, ülkemiz de beş yıl sonra 1985 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla bu sözleşmeyi onayladı. Ardından COTIF’e değişiklikler getiren 3 Haziran 1999 tarihli protokol Vilnius Protokolü olarak da biliniyor. 2005 tarihli Bakanlar Kurulu kararımızla yine onaylanmıştı. COTIF’e

taraf ülkeler arasında uluslararası demir yolu taşımalarına ilişkin tek tip bir hukuk rejiminin uygulanması ve geliştirilmesini amaçlayan Demiryolu ile Uluslararası Taşımalara İlişkin Hükümetlerarası Örgütün –bu da OTIF olarak biliniyor- Eylül 2015 tarihlerinde düzenlenen 12’nci Genel Kurulunda COTIF ile eklerinde yapılan ve demir yolu sektörünün karşılıklı işletilebilirliği bakımından ihtiyaç duyulan değişiklikler üye ülkeler tarafından kabul edilmişti. “Kısmi revizyon”dan kasıt, bu kapsamdaki değişiklikler, esasen bu değişiklikler arasında Türkiye’nin de aktif olarak katılım sağladığı OTIF Genel Kurulu, Yönetim Kurulu ve Teknik Uzmanlar Komisyonu gibi organların işleyişine dair düzenlemeler de bulunuyor.

Türkiye’nin bu kapsamda aktif rol almasının başka bir önemi de var. Bildiğiniz gibi ülkemiz demir yolu ağına özellikle son on altı yılda çok önemli bir yatırım yaptı ve bu, ülkemizin doğu-batı arasındaki stratejik konumunu da güçlendiren gelişmelere vesile oldu. Bu kapsamda Bakü-Tiflis-Ceyhan ham petrol boru hattı, Bakü-Tiflis- Erzurum doğal gaz boru hattı, yine Trans Anadolu doğal gaz boru hattı ve Bakü-Tiflis-Kars demir yolu hattının ülkemizin jeostratejik konumuna yaptığı katkılar ortadadır. Keza yine Marmaray, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Avrasya Tüneli de bu amaca hizmet etme noktasında önemli bir katkı sağladı. Son olarak yine yeni İstanbul Havalimanı’mız... Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızın temsilcisi burada, o da detaylı olarak anlatır ama uluslararası alanda Türkiye’nin her zaman vurguladığımız o jeostratejik konumunda demir yolu ağına yaptığı Bakü-Tiflis-Kars ve az önce ifade ettiğim diğer projeler bağlamında yaptığı yatırımlar bu anlamdaki konumumuzu daha da pekiştirmiştir ve bu sözleşmenin kısmi revizyonunun onaylanmasıyla da bu alandaki görünürlüğümüz ve güçlü konumumuz daha da peşinlenecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız Genel Müdürü Sayın Bilgin Recep Bekem, buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI DEMİRYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜR VEKİLİ BİLGİN RECEP BEKEM – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın hazrun; Bakanlığım ve şahsım adına sizleri saygılarımla selamlıyorum.

OTIF kapsamında COTIF Sözleşmesi ve ekleri hâlihazırda uygulanmaktadır. OTIF Genel Kurulu ve Yönetim Kurulunun çalışma programı, bütçe, hesaplar ve harcamaların finansmanında sürelerin düşürülmesi, redaksiyon ve bir kısım sözleşme eklerinde kapsam daralması konularını içeren değişiklikler ülkemizin de Yönetim Kurulu olduğu bir dönemde kabul gören konulardır.

Kabulünü ve takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**ULUSLARARASI DEMİRYOLU TAŞIMALARINA İLİŞKİN SÖZLEŞME(COTIF)
HAKKINDA KISMİ REVİZYONUN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Demiryolu ile Uluslararası Taşımalara İlişkin Hükümetlerarası Örgütün (OTIF) 29-30 Eylül 2015 tarihlerinde düzenlenen 12 nci Genel Kurulunda kabul edilen Uluslararası Demiryolu Taşımalarına İlişkin Sözleşme (COTIF) hakkında “Kısmi Revizyon”un onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1544) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

7.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1359)

BAŞKAN – Gündemin 7'nci maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1359) esas numaralı Kanun Teklifi 27 Kasım 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 29 Kasım 2018 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Özbekistan'la son dönemde gelişen ilişkiler malumunuz. 2017 yılında ilişkilerimizi stratejik ortaklık düzeyine çıkardık. Yine geçtiğimiz yıl yüksek düzeyli Stratejik İş Birliği Konseyi ihdas ettik. Bu kapsamda konseyin bir an evvel toplanması için gerekli hazırlıklarımız devam ediyor. Keza bu yılki büyükelçiler konferansımız kapsamında Özbekistan Dışişleri Bakanını da bu kapsamda ülkemizde ağırlamaya ve bu konseyin hazırlıklarını tamamlamayı öngörüyoruz. Bütün bu gelişen, Cumhurbaşkanı Mirziyoyev'den önce Sayın Cumhurbaşkanımızla yakın dostluk ilişkisinin de verdiği güçle Özbekistan'la son bir yılda özellikle son dönemde gelişen ilişkilerimiz ticaret anlamında da ciddi katkılar sağladı ve ihracatımız yüzde 40 düzeyinde son bir yılda arttı. Şimdi bu artışın daha da gelişmesi ve derinleşmesi noktasında önemli bir anlayış birliğine ve irade birliğine sahibiz Özbekistan

yönetimiyle. Bu anlaşma da bu karşılıklı iradelerimizi pekiştiren bir unsur olacak. Zira bu anlaşmayla Çin ve Uzakdoğu'da üretilen malların Orta Asya, Hazar bölgesi ve Kafkasya üzerinde taşımacılık türlerinin entegrasyonuna dayanan kombine taşımacılık imkânlarıyla ülkemize ve Avrupa pazarına veya tersi istikametinde, Orta Asya ve Çin bölgesine kesintisiz şekilde ulaştırılmasını amaçlıyoruz.

Anlaşmanın Pekin'den Londra'ya kesintisiz demiryolu ulaşımını tesis edecek olan Bakü-Tiflis-Kars demiryolu hattıyla demiryolu bağlantı altyapısı hazır olan Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nün kombine ve yük taşımacılığı performansını da artırmasını öngörüyoruz. Ayrıca doğu-batı ekseninde yer alan Transasya orta koridorunu, bölge koridorunu geliştirme yönünde bölge ülkeleriyle stratejik olarak birlikte hareket etme imkânı bu anlaşmayla sağlanacak. Hazar üzerinden Orta Asya'ya geçişi sağlayan Bakü-Aktau ve Bakü-Türkmenbaşı hatlarının Bakü-Tiflis-Kars demir yoluna ve Orta Asya'ya entegrasyonunda da bu anlaşma kolaylık sağlayacak. Tarihî İpek Yolu'nun yeniden önemli bir ticaret yolu hâline gelmesine zemin hazırlayarak bölgede demir yolu ağırlıklı bir kombine taşımacılığına imkân sağlayabilecek.

Bu anlaşmanın özellikle Özbekistan gibi denize kıyısı olmayan Orta Asya ülkelerinin pazarlarına erişiminin geliştirilmesine ve ticari potansiyelin bu bölgeye kaydırılmasına da katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Şunu da özellikle vurgulamak istiyorum: Bu anlaşmanın onay süreci Özbekistan'da tamamlandı.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Genel Müdürü Caner Arseven, buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI TEHLİKELİ MAL VE KOMBİNE TAŞIMACILIK DÜZENLEME GENEL MÜDÜR VEKİLİ CANER ARSEVEN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şahsınızı ve Komisyon üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Dışişleri Bakan Yardımcımızın ilettikleri dışında hâlihazırda ilave edeceğim herhangi bir husus yoktur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ULUSLARARASI KOMBİNE YÜK TAŞIMACILIĞI ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 25 Ekim 2017 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1359) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz katkılarından dolayı.

8.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1592)

BAŞKAN – Gündemin 8'inci maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1592) esas numaralı Kanun Teklifi 7 Şubat 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur ve 27 Mart 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Arjantin, Güney Amerika Bölgesi'nde önemli bir müttefikimiz. Özellikle G20 dönem başkanlığı çerçevesinde bu ülkeyle ilişkilerimizde önemli bir ivme yakaladık. Gerek iki ülke Devlet Başkanlarının gerekse her düzeyde yakalanan bu ivmenin devam ettirilmesini önemsiyoruz. Ticaret rakamlarımızda da bu artışı memnuniyetle müşahede ediyoruz ama yeterli görmüyoruz. Bunun için de bildiğiniz gibi Latin Amerika ve Karayipler bölgesine açılım politikamız var Bakanlık olarak, Hükümet olarak. Bu açılım politikamızı da her geçen gün daha da derinleştiriyoruz. Bu kapsamda, son on altı yılda 2002 yılında sadece 6 olan temsilcilik sayımızı bu yıl itibarıyla 17'ye çıkardık Latin Amerika ve Karayipler bölgesinde.

Yine, Arjantin'in de üyesi olduğu güney ortak pazarı (MERCOSUR) olarak bilinen bu mekanizmayla serbest ticaret anlaşması müzakerelerine yeniden başlamak için de çalışmalarımız devam ediyor. Keza, şu anda görüştüğümüz anlaşma da özellikle ülkemiz ile Arjantin arasında eşyanın ithali, ihracı ve transitinde gümrük vergi, resim ve diğer harç ve ücretlerin doğru bir şekilde tahakkuku, gümrük mevzuatına karşı işlenen suçların ve silah, patlayıcı, uyuşturucu, tarihî ve kültürel eserler başta

olmak üzere hassas eşyanın yasa dışı ticaretinin önlenmesi, bu bağlamda iki ülke arasında gümrük iş birliğinin artırılması ve daha etkin hâle getirilmesi amacıyla Sayın Bakanımız ve dönemin Dışişleri Bakanı Malcorra tarafından 30 Ocak 2017 tarihinde Buenos Aires'te imzalanmıştır.

Anlaşma, suç işlemede ve suçla mücadelede kullanılan yeni yöntemlerin, yeni teknoloji bilgi ve deneyimin paylaşımını, gümrük mevzuatının etkin şekilde uygulanmasına yönelik teknik yardım, uzman ve bilgi değişimini de kapsıyor.

İfade ettim gibi, özellikle ticari ilişkilerimizin gelişmesi noktasında bu gümrük alanındaki iş birliğinin önemli katkıları olacağını müşahede ediyoruz. Arjantin'le bu noktada karşılıklı mutabakata sahibiz. O yüzden, Arjantin tarafında da bu anlaşmanın iç onay süreci tamamlandı 2017 yılında. O yüzden, kıymetli desteklerinizle ve takdirlerinizle bu anlaşmanın bir an evvel ülkemizde de onaylanması bu ülkeyle ilişkilerimizde katkı sağlayacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ticaret Bakanlığımız Genel Müdürü Sayın Dilemre, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ HÜSNÜ DİLEMRE – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de Komisyonunuza hem Bakanlığım hem de şahsım adına saygılarımı sunuyorum.

Sayın Başkanım, Bakan Yardımcımızın söylediklerine ilave herhangi bir husus yok ancak şunu belirtmek isterim: Bakanlığımızca toplam 66 adet bugüne kadar gümrük konularında iş birliği ve karşılıklı yardım anlaşması imzalanmıştır, bunların 57 tanesi şu anda yürürlüğe konulmuştur. Arjantin'in de Genel Kurulda kabul edilmesi hâlinde 58 olacaktır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ARJANTİN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA GÜMRÜK KONULARINDA İŞBİRLİĞİ VE KARŞILIKLI
YARDIM ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 30 Ocak 2017 tarihinde Buenos Aires'te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1592) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş ve Gaziantep Milletvekili Ali Şahin'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00'ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

Ticaret Bakanlığımız temsilcilerimize teşekkür ediyorum.

9.-Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772)

BAŞKAN - Gündemin 9'uncu maddesine geçiyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi.

(2/1772) esas numaralı Kanun Teklifi 21 Şubat 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 29 Nisan 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bildiğiniz gibi büyükelçiliklerde ve başkonsolosluklarda çalışan diplomat, idari, teknik ve diğer personel ile aile bireyleri buldukları ülkelerde 1961 Tarihli Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi ile 1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nde öngörülen ayrıcalık ve bağışıklıklardan faydalanıyorlar. Ancak bu kişilerin, diplomatların, idari, teknik personelin ve aile bireylerinin herhangi bir kazanç getirici işte çalışmaları durumunda Viyana Sözleşmesi gereğince bu kapsamdaki bağışıklıklarından feragat etmeleri öngörülüyor. Ancak ülkelerin karşılıklı anlaşmalarıyla eğer bu kazanç getirici işlerde çalıştıkları takdirde bu bağışıklıklardan faydalanmaya devam etmeleri bu karşılıklı anlaşmalarla temin edilebiliyor. Hindistan'la imzaladığımız bu anlaşma da bunu öngörüyor yani Türkiye'deki Hindistan misyonunda çalışan büyükelçi, başkonsolos, idari, teknik personel ve aile bireylerinin kazanç getirici işlerde çalıştıkları takdirde, keza bizim de aynı şekilde, bizim mensuplarımızın da Hindistan'da aynı şekilde kazanç getirici bir işte çalışmaları durumunda bu bağışıklıklardan faydalanmaya devam etmelerini öngörüyor. Özellikle Hindistan tarafının da bu noktada hassasiyeti ve talebi olmuştu, biz de açıkçası Hindistan'la gelişen ilişkilerimiz bağlamında bu anlaşmanın önemli olduğunu düşünüyoruz. Zira, karşılıklı olarak ticaret hacmimizi geliştirme, siyasi anlamda ilişkilerimizi daha da derinleştirme, son dönemde özellikle ziyaret ve temas trafiğimiz arttı.

Hindistan'da seçimler 7 aşamada gerçekleşti ve 23 Mayıs'ta sonuçları ilan edildi. Bu yeni dönemde Hindistan'la her alanda bu iş birliğimizi geliştirmek adına bu anlaşmanın yüksek takdirlerinizle kabul edilmesini önemsiyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, geçen hafta da 2 ülkeyle bu konuda anlaşma imzalanması gündemimize gelmişti, o zaman da dile getirdik, bazı endişelerimiz var bu konuda demiştik. Bu da aynı kapsamda bir anlaşma, herhangi bir farkı olduğunu düşünmüyorum, aşağı yukarı şablon bir anlaşma.

Şu açıdan bir sıkıntımız var: Çalışma talebi kabul edilen aile bireylerinin Viyana Sözleşmeleriyle tanınan temel ayrıcalık ve bağımsızlıklarının devam ettirilmesi, bu ayrıcalıkların istismar edilmesine yönelik bir risk yaratıyor. Daha açık bir ifadeyle, açıkçası biz diplomatik ayrıcalıkların maddi kazanç için bir örtü olmasından endişe duyuyoruz. Geçen hafta da iki anlaşmaya şerhimiz olmuştu. Aynı nitelikli bir anlaşma olduğunu düşündüğümüz bu anlaşmaya da şerhimiz vardır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Sayın Başkanım, geçen hafta da konuşmuştuk. Şimdi “Hane halkı” diyor bu anlaşmada. Geçen konuştuğumuzda “bakmakla yükümlü oldukları” diye hatırlıyorum. Şimdi, bunda daha uygun olan bir usul, geçen günküne göre “Yazılı mutabakatla iş kolları belirlenir.” diyor. O bir nebze rahatlık yaratıyor. Bir de idari teknik personel dâhil mi gerçekten, yoksa diplomatik personel mi sadece?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PDGY GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİ SERAP ERSOY – İdari teknik personel, diplomatik personel, hizmet personeli hariç bir misyonun diplomatik kadro üyeleri idari teknik personeli bu anlaşmanın kapsamına giriyor. Ama hizmet personeli, büyükelçiliğin misyonun iç işinde görevli olduğu için bu anlaşmanın kapsamına girmiyor. Yani onların bir resmî temsil görevi olmadığı için bu anlaşmanın kapsamı dışında.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Bizim sefaretimizde idari teknik personel kim şu anda?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PDGY GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİ SERAP ERSOY – Mesela tercüman. Ama idari teknik derken idari memurlarımız mesela, onlar birinci sınıf. Mesela tercüman, mesela sözleşmeli sekreterimiz.

BAŞKAN – Sayın Özdağ, buyurun.

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – Şu anda Hindistan Büyükelçiliğimizde kaç personel görevli acaba?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Ümit Bey, şu anda 15 personelimiz var.

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – Kaç tanesi meslek memuru?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – ...Büyükelçiliğinde de 21 personel var. 2 meslek memurumuz var, yine 2 konsolosluk ihtisas memurumuz var, diğerleri de idari teknik personel.

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – Tamam. En son 2002 senesinde sanıyorum Hindistan'ı ziyaret etmiştim. Sayın Büyükelçi misafir etmişti. O zaman da durum aynıydı. O zamandan bu yana değişen bir şey olmamıştı demek ki. Ve dert yanmıştı. Sadece Hindistan'dan sorumlu değiliz, çevre ülkelerden de sorumluyuz. Amerikan Büyükelçiliğindeki, Alman Büyükelçiliğindeki, Rus Büyükelçiliğindeki, Fransız Büyükelçiliğindeki diplomat sayısını da vermişti. Onları tabii çok fazlaydı. Hindistan'ın dünya ekonomisinde ve siyasetinde o günden bugüne artan önemi de göz önünde tutulursa bu sayının cidden çok az olduğu anlaşılıyor. Şimdi, bir de bu zaten az olan sayının aile mensuplarının ekonomik ilişkilere girdiği bir ortam düşünelim.

Doğrusu, Sayın Bakan, siz içinize sindirebiliyor musunuz bunu?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Son derece haklısınız Ümit Bey. Bu konuda hak vermemek mümkün değil. Bu konudaki endişenizi ve hassasiyetinizi özellikle Hindistan'ın bölgede ihtiva ettiği önem kapsamında biz de paylaşıyoruz ve yeni kararname çalışmalarımızda Hindistan Büyükelçiliğimizdeki çalışan sayısının, personel sayımızın artırılması noktasında Sayın Bakanımızın da talimatları oldu. Bu sayıyı önümüzdeki dönemde yeni yapılacak atamalarla artırmış olacağız. Şu an o kararname çalışmalarında da sona geldik ama tabii bu da yeterli olmayacak açık konuşmak gerekirse. Şahsi düşüncemi de ifade ediyorum burada.

Esasen şu an Türkiye olarak 242 misyonumuz var dünya genelinde. Bu 242 misyonu yaklaşık 1.750 kariyer diplomatla idare ediyoruz. Son dönemde özellikle FETÖ'yle mücadele bağlamında 606 personeli ihraç ettik. Bunu asla bir eksiklik olarak da görmüyoruz açıkçası. Aksine bu ihraçlar sonrasında bu FETÖ'yle mücadelelerimiz kapsamında daha az personelle çok daha nitelikli ve hızlı bir şekilde Bakanlığımızı bu virüsten temizleyerek çok daha etkin bir şekilde çalıştığımızı da görüyoruz. Ama tabii ki niceliğin ihtiva ettiği bir önem de var. Bu kapsamda yeni bir sınav da yaptık ve 50 konsolosluk ihtisas memuru, 50 meslek memuru alımını da yakın dönemde gerçekleştirmiş olacağız. Sınavları tamamladık, şu an değerlendirme sürecimiz devam ediyor. En kısa sürede bu sayıyı artırarak sadece Hindistan'ın değil, bütün misyonların sayıca artması, sayıyla birlikte niteliğin de artması noktasındaki çalışmalarımız devam ediyor.

Öte yandan, Sayın Yıldız'ın da ifade ettiği, Sayın Çeviköz'ün de ifade ettiği bir hassasiyet var, bunu da anlayışla karşılıyoruz açıkçası. Bu anlaşmalardan, tabii, anlaşmanın amacı ve gerekçesi itibarıyla birtakım cümleler farklı yansıyor doğal olarak. Esasen bir diplomatın kazanç getirici ilave bir işte çalışması etik ilkeleri de gündeme getirebilir, zihinlerde farklı soru işaretlerine vesile olabilir ama sahada, pratikte –sizin de ifade ettiğiniz gibi- çok farklı coğrafyalarda sadece bir kariyer hedefiyle değil, bütün çalışanlarımız, bütün diplomatlar esasen gönüllülük ilkesiyle de faaliyet gösteriyor. Bir diplomatımız, bir büyükelçimiz son derece fedakârca vazifesini yürütürken o ailesiyle birlikte de esasen orada bulunduğu ülkeyle ilişkilerimizi geliştirmeye ve oradaki Türk toplumuyla da ilişkileri canlı tutmaya ve ülkemize katkı sağlamaya çalışıyor. Örneğin bir büyükelçimizin eşi çalışmıyor olabilir ama bu anlaşma sayesinde, farazi konuşuyorum, Hindistan Büyükelçimizin eşinin bir yerde öğretmen olarak Türkçe öğretimine katkı sağlamasının da önü açılmış oluyor. Yani sadece aktif muvazzaf bir diplomatın çalışması akla gelmemeli. Onların aile bireyleriyle birlikte ülkemize, Türkçenin öğretilmesine, Türk kültürünün tanıtılmasına yönelik faaliyetlerde keza oradaki toplumun ihtiyaç duyduğu çalışmaların gerçekleştirilmesine de bu anlaşmalar sayesinde kapı aralanmış oluyor. Ki aktif muvazzaf bir diplomatın kazanç getirici başka bir işte çalışması son derece istisnai hatta nadir görülen bir durum. Bu anlaşma bunu öngörmüyor, aksine çalışmayan ailelerinin de bu sürece dâhil olması için kapı aralanmış oluyor. Bunu da özellikle vurgulamak isterim.

BAŞKAN – Burada, tabii, Dışişleri Bakanlığı memurları üzerinden soru cevaplandırıldı ama misyonda tabii, sadece Dışişleri mensupları yok; eğitim ataşesi var, turizm ataşesi var, din ataşesi var, koruma görevlileri var, bunların hepsini kapsadığını düşünüyoruz değil mi efendim?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Tabii efendim. Onlar da yine aileleriyle birlikte, muvazzaf olanların değil de...

BAŞKAN – Sayın Hatimoğulları, buyurun.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Özdağ'ın sorusunu, bilemiyorum, tabii, kendi buradadır ve kendileri düzelt... Yani yanlış mı anladım ben acaba? “İçimize sinmiş midir?” sorusu, orada bulunan personel sayısı ile ilgili gibi anlamadım ben.

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – Evet, ben de öyle ifade etmedim.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – “İçimize sinmiş midir?” Bu soruyu ben yenilemek istiyorum gerçekten. Bugün diplomatların çocuklarına ya da işte yakın aile efradına bir pozitif ayrımcılık yani gerçekten bu madde keşke hiç buraya gelmeseydi. Yani bununla ilgili biz ayrıca bir muhalefet şerhi vereceğiz. Ama bu aslında mevcut olan iktidarın yönetme anlayışını gösteriyor. Yani bugün akrabalık ilişkilerine bu kadar bir pozitif ayrımcılık uygulamak bir ülke yönetimine etik değerler bakımından da uygun değildir. Açıkçası ben yani bir duyguyla ifade etmek isterim, yadırgadığımı da belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdağ, buyurun.

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – Evet Sayın Başkan, ben de tekrar bu konunun altını çizmek istiyorum. Yani büyüklük küçüklüğün ötesinde Türkiye Cumhuriyeti devletini orada temsille görevli kişilerin yakınlarının, eşinin, sefrenin, mesela Türkçe öğretmek gibi bir misyon üstlenirse bunu çok rahatlıkla gönüllü olarak yapması gerektiğini düşünüyorum ama mesele bunun önüne çıkar, başka ticaret yapma boyutuna dönerse bu ciddi sorunlara neden olabilir. Meselenin bir de açık güvenlik boyutu var, bunun önünü açarsanız bazı paraların aktarılmasının -bulduğu ülkede- ve bunun karşılığında da bir şey beklenilmesinin önünü açarsınız. Normal şartlarda bu paralar bir çalışma olmadığı zaman, bir ticaret olmadığı zaman aktarıldığında derhâl şüphe çeker ama bunun önünü açarsanız ve para aktarımı o zaman meşrulaşır fakat sizin onu neden aktarıldığını tespit etmeniz çok zor hâle gelir. Bu çok sorunlu bir şey, bu sadece kişisel bir mesele değil, bir güvenlik boyutu kazanır derhâl. Onun için, bu anlaşmanın geri çekilmesinde ve başka yerde de uygulanmamasında büyük fayda var. Bilmiyorum, istihbarat birimleri bu konuda herhangi bir uyarı yapmadılar mı, yapmadılarsa yanlış yapmışlar, işlerini yapmamışlar demektir.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, müsaadenizle.

Sayın Hatimoğulları bu anlaşmanın Hükümetin... Tabii, Hükümet adına cevap verme noktasında değilim, bir siyasi pozisyonda değilim ancak bu anlaşmaların 1990'lı yıllardan bu yana gerçekleştirildiğini ve sadece Türkiye'ye mahsus olmadığını, Türkiye'nin böyle bir ihtiyacının da açıkçası sadece Türkiye'nin böyle bir şeye ihtiyaç duymadığını özellikle vurgulamak isterim. Keza Avrupa Konseyinin de bu konuda sözleşmeleri var. Dünyadaki bütün ülkeler bu anlaşmaya ihtiyaç duyuyor. Bu, Türkiye'ye has bir durum değil, 2002'den bu yana yapılan bir uygulama da değil, 1990'lı yıllardan bu yana Avrupa Konseyinin de keza sözleşmeleriyle de teslim edilen bir husustur. 1987 tarihli Avrupa Konseyi Sözleşmesi bu konuda çok açıktır. Buna çok canhıraş bir şekilde ihtiyaç duyan bir ülke de değiliz açıkçası. İfade ettiğim gibi, bu, dünyadaki bütün ülkelerin ihtiyaç duyduğu bir mekanizma

hâline gelmiş ve 1987’de Avrupa Konseyi Sözleşmesi, keza 1990’lardan itibaren de uygulanmaya başlamasıyla bütün ülkelerin ihtiyaç duyduğu bir mekanizmaya dönüşmüş. Türkiye de bunun içerisinde yer alan bir ülke. Uygulamaya bakıldığında da Türkiye bunu en nadir uygulayan ülkelerin başında geliyor. Dünyada bunu çok daha yaygın uygulayan ülkeler var. Dediğim gibi çok canhıraş bir şekilde bu bağışıklığın korunmasına ihtiyaç duymuyoruz.

Kaldı ki söz konusu böyle bir kazanç getirici işte çalışsa dahi o iş kapsamında çalışan kişi o bağışıklıklardan, o iş kapsamındaki yükümlülüklerinden feragat etmiş olmuyor, o yükümlülükleri taşımış oluyor, sadece diplomatik bağışıklıklarını muhafaza ediyor. Güvenlik sebepleri bu anlaşmayla zaten teminat altına alınıyor, o yüzden bu konuda da kaygılanacak bir durum görmüyoruz açıkçası. Bu hususları da yüksek takdirlerinize arz etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, buyurun.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Çok teşekkür ederim.

Tabii, şunu sormak isterim Yavuz Selim Bey’e: Acaba bu anlaşmaya benzer başka bir anlaşmayı Türkiye Cumhuriyeti bir başka ülkeyle yapmış mıdır, bu ilk midir?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – İlk değil, yanılmıyorsam bu konuda 15’in üzerinde –yanlış rakam söylemek istemiyorum ama- 20 ülkeyle...

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Buna ilave olarak diğer hangi ülkelerle biz bu anlaşmayı yaptık, onların da ismini verirsiniz memnun oluruz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – 20 ülkeyle bu konuda anlaşmamız var. Almanya bunlardan biri, Tayland var, Arnavutluk da bu konuda yine...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PDGY GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİ SERAP ERSOY – 20 ülkeyle şimdiye kadar bu anlaşmayı yaptık. Almanya, Arjantin, Polonya, Hollanda, Amerika, Slovakya, Meksika, bunlar şu anda hatırladıklarım ama diğerlerini de hemen size söyleyebilirim notlarımıza bakıp.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Yazılı olarak da alabiliriz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tabii, Başkan olarak yorum yapmak arzusunda değilim ama otuz sekiz sene beş ay yirmi gün Dışişlerinde görev yaptım, eşim ve çocuklarım çalışmadı yurt dışında, sadece onu söylemek istiyorum.

Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) - Sayın Başkanım, şimdi, bu konuyla ilgili ilkesel tartışma yani bir diplomatın eşi çalışmalı mı, çalışmamalı mı gibi. Ben de görevim gereği bu tartışmanın başında vardım. Yapılan ilk anlaşma veya ikinci anlaşmanın da müzakeresinde vardım.

Şimdi, tabii, bir taraftan bazı sakıncaları var ama ihtiyaç da var. Diğer ülkeler de bunu istiyor, bizim diplomatlarımız da. Şimdi, önemli olan orada kapsamı dar tutmak ve uygulamayı iyi denetlemek. Şimdi, personelden personele tabii ki fark var; diplomatik hassasiyeti bilen personel var, ilk defa yurt dışına gitmiş, görevi gereği daha önce hiç diplomatik şeyde bulunmamış personel var. Dolayısıyla, bu hassasiyetleri gözetmeyen... Onun için, ilk başta daha sınırlıydı kapsam, daha sonra genişlemiş gördüğüm kadarıyla ama biz uygulamamızda en titiz davranan ülkeyiz benim gördüğüm. Biz kendi diplomatımıza izin verirken, eşine izin verirken yani kılı kırk yarıyoruz ama diğer ülkeler, tabii, bu kadar şey davranmayabilir. Bundan sonra da öyle olursa sorun yok ama kapsam genişleyince, tabii, kontrolü biraz herhâlde zor olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, Dışişleri mensupları olarak bir diplomatın yurt dışındaki görevi, profesyonel olarak yerine getirdiği görevinin yanı sıra eşini ve aile mensuplarını da kapsar ve fahri olarak kapsar çünkü böyle bir misyona gittiğiniz zaman bu bir aile görevidir. Eşiniz veya eğer imkânları varsa ailenizin diğer mensupları da fahri olarak Türkiye'nin temsilinde görev alırlar. Bundan herhangi bir şekilde bir ticari kazanç ya da bir gelir beklemezler. Biz hep bu anlayışla görev yaptık. Bütün diplomatlarımızın da bu anlayışla görev yaptıklarını düşünüyorum.

Tabii, Sayın Başkanın bir sorusu olmuştu, bu kapsam elbette sadece Dışişleri Bakanlığı mensuplarını değil, diplomat statüsünde olan ve diplomatik pasaport hamili diğer bakanlık ve diğer kurum temsilcilerini de kapsıyor. Dolayısıyla, anlaşmanın içeriği onların eşlerine de bir şekilde uzanıyor.

Ben Sayın Yıldız'ın sorusunu özellikle şu şekilde açmak isterim, zaten muhalefet şerhimizde de onu belirtiyoruz: Bu kişilerin hangi alanlarda çalışabileceklerinin açık bir şekilde yazılmaması belirsizlik yaratıyor ve bu belirsizlik de açıkçası bizim çok ciddi bir şekilde bir diplomatik ayrıcalığın maddi kazanç için bir örtü olmasından endişe duymamıza yol açıyor.

Belli profesyonel kategoriler var, bunu geçen hafta da dile getirmiştım. Bir diplomatın eşi eğer bir doktor ise, kendi branşında fevkalade önemli bir aşama yapmış ise gittiği ülkede elbette çalışma imkânı bulmasını arzu ederiz. Gönül ister ki, tabii, bu çalışma imkânını da bulduğu zaman gene fahri olarak çalışsın ve kendi alanında, örneğin tıp alanında o ülkede bir araştırmaya katkıda bulunsun ama bundan bir ticari kazanç elde etmesin. Ama böyle kategoriler net olarak açıklanmadığı takdirde o zaman iş tamamen ticarete dönebilir ve hangi iş alanının böyle bir imkâna sahip olacağı da belirtilmediği müddetçe bizim endişelerimiz çok ciddi bir şekilde ortaya çıkıyor. Bu nedenle de muhalefet şerhimizde neden ısrarlı olduğumuza açıklık getirmek açısından vurgulamak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Burada, tabii, büyükelçilere, misyon şeflerine ve Dışişleri Bakanlığına önemli görev düşüyor. Yani meslekte görev yapmış insanlar olarak ifade ediyoruz, bazı olayları mutlaka önlememiz lazım. Mesela misyon mensuplarının arabalarına trafik cezası yazılmıyor, yazılsa bile ödenmiyor. Bir okulda veyahut da bir iş yerinde çalışan birisinin arabasını park ettiğinde ceza yemediği bir ortam varken aynı iş yerinde çalışanlar ceza ödeyecekler. Mesela işe gelmedi, üç gün gelmedi, idari ceza olabileceken diplomatik masuniyet nedeniyle bu ceza geçersiz olacak. Bunların kontrolünü Dışişleri Bakanlığının ve misyon şefinin yapacağını düşününüz, zaten bu yapılır. Bu hassasiyet içinde yürüdüğü takdirde de bir sorun olmaz tabii ki.

Sayın Güneş, buyurun.

NİYZAZİ GÜNEŞ (Karabük) - Sayın Başkanım, yani, biz, tabii, hariciye mensupları varken bu konularda hani bir şey söylemeyelim diye düşünüyorduk da...

BAŞKAN – Ama siz de görev yaptınız.

NİYZAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Şimdi, efendim, gerçekten hassas bir konu, kapsamın biraz dar tutulması gerekli, katlıyorum. Yani hariciyede bazı şeylere dikkat ediliyor yani eşler diploması her ikisi yakın yerlere verilmek suretiyle konu öyle düzenleniyor. Almanya'da görev yaptığım esnada –Frankfurt Başkonsolosluğu, Mainz Başkonsolosluğu yakındır birbirlerine- diplomatın birisi Frankfurt'taysa birisi de Mainz'de. Geçen Estonya'yı ziyaretimizde de gördüm, orada Helsinki Büyükelçisi, eşi bu tarafta yani Dışişleri bu hassasiyetlere dikkat ediyor. O bakımdan, eş ve şeylerin çalışması gerçekten biraz normal değil gibi ben de düşünüyorum efendim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, müsaadenizle, son birkaç hususu özellikle vurgulamak istedim.

Öncelikle trafik cezalarında artık biz bağışıklık uygulamıyoruz, 2017'den itibaren ödetiyoruz, herkesin trafik kurallarına uymasını istiyoruz.

Anlaşmada spesifik iş kollarının belirtilmemesi, bu tartışılmış bir şey ama spesifik iş kolları belirttiğimiz takdirde başka hassasiyetler de ortaya çıkabilir düşüncesiyle bu anlaşmada yer almadı. Esasen bu anlaşma kabul edildiği zaman her ülke misyonunda gidip bu söz konusu ülkenin mensuplarının aileleri veya mensupları gidip kafasına göre istediği işi yapabilme yetkisine sahip olamıyor. Yani bir diplomatik nota yazmak suretiyle bize çalışmak istediği iş kolunu bildirecek, biz de aynı şekilde böyle bir vakıa yaşanır ki bizim için -az önce de ifade ettim- son derece istisnai ve bizim de hiç ihtiyaç duymadığımız bir anlaşma bu. Ama başka ülkeler buna ihtiyaç duyabiliyor ve tamamen izne tabi. Yani anlaşma kabul edildiği zaman sınırsız bir özgürlük alanı tanımıyor hiçbir misyon yetkilisine ve ailesine. Her bir çalışma düşüncesi için diplomatik notayla o iş kolunun da belirtilmesi suretiyle ilgili makamlardan yani Bakanlığımızdan izin almak zorundalar bu misyon temsilcileri ve aileleri.

O yüzden, zaten biz güvenlik gerekçesiyle bu talepleri reddetme imkânına da bu anlaşmayla sahibiz, bu konuda bir istisnai husus da var. Az önce de ifade ettiğim gibi, yani bu diplomatik ayrıcalıklardan yararlanan bir misyon yetkilisi hâliyle o ülkenin mevzuatına da tabi olmadığı için... Az önce sayın büyükelçimiz çok güzel bir örnek verdi yani bir doktor tabii ki dünyanın her yerinde çalışabilir, bir akademisyen dünyanın her üniversitesinde görev yapabilir veya başka kollarında, şu an aklıma gelmeyen bu tarz örnekler ortaya çıkabilir. Dolayısıyla, böyle bir durumda diplomatik bağışıklıktan faydalandığı için, o ülkenin de mevzuatına tabi olmadığı için bu tarz pratik sorunlar ortaya çıkmış o zamanlardan yani 1990'lı yıllardan bahsediyorum ve bu anlaşmalar dünyada uygulanan genel bir mekanizmaya dönüşmüş. Türkiye de tabii ki dünyanın aktif ve saygın bir ülkesi olarak, bu sistemin bir parçası olarak bu anlaşmaları akdediyor ve Meclis gündemine getiriyor.

Başta da söyledim yani bu, Türkiye'nin çok ihtiyaç duyduğu bir şey de değil açıkçası, ihtiyaç duymamaya da devam edecek. Anlaşma var diye bunu suistimal edip misyon yetkililerimizin etik ilkeleri çiğneyerek herhangi bir arayış içerisine girmesi söz konusu dahi olmadı, bugün de değil, yarın da olmayacak, bunu özellikle temin etmek isterim hem Bakanlığımız yetkilileri için hem de yurt dışında ülkemizi temsil eden diğer kurum yetkilileri için.

Tekrar söylüyorum, yani bu anlaşma kabul edildi diye sınırsız bir alana da sahip olmayacaklar ve diplomatik notayla ilgili ülke makamlarından çalışmak isteyen kişi izin almak durumunda ve bu izni de reddetme hakkına her ülke sahip.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE HİNDİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA DİPLOMATİK MİSYON VEYA KONSOLOSLUK MENSUPLARININ AİLE
ÜYELERİNİN KAZANÇ GETİRİCİ BİR İŞTE ÇALIŞMALARINA DAİR ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 1 Mayıs 2017 tarihinde Yeni Delhi’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyona veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1772) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00'ye kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 10'uncu ve son sırasına geçiyoruz.

10.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582)

BAŞKAN - Gündemin 10'uncu sırasına alınan teklifin görüşmelerini kapalı olarak gerçekleştireceğiz.

(Kapalı oturuma geçildi)

Kapanma Saati:13.01

V.- KAPALI OTURUMLAR

A)KAPALI OTURUM

1.- İkinci Oturum kapalı

İkinci Oturum

(Kapalıdır)



ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 14.05****BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YILDIZ (Denizli)****SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)****KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)****IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)***A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

10.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) (Devam)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUZEY KIBRIS TÜRK
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ENERJİ ALANINDA İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 11 Ekim 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1582) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Karabük Milletvekili Niyazi Güneş , Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 30 Mayıs Perşembe günü saat 17.00'ye kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Bakanlık temsilcilerine teşekkür ediyoruz, çok yararlı bir toplantı oldu.

İnşallah gelecekte de bu tür önemli konularda bir araya gelmeyi arzu ediyoruz.

Sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yoksa Dışişleri Komisyonunun 27'nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 8'inci toplantısını kapatıyorum.

Tekrar buluşmak üzere hepinize hayırlı bir gün temenni ediyorum. Sağ olun.

Kapanma Saati: 14.06

